

NIDOS LOPŠELIS-DARŽELIS „AŽUOLIUKAS“

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

NERINGA
2017

TURINYS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS	3
II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI	5
III. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	6
IV. UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS, UGDYMO SI SRITYS ...	6
• Socialinė kompetencija	9
• Sveikatos saugojimo kompetencija	13
• Pažinimo kompetencija	17
• Komunikavimo kompetencija	23
• Meninė kompetencija	27
• Metodai ir priemonės	31
V. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS	32
VI. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACINIAI ŠALTINIAI	33

PRITARTA

Neringos savivaldybės administracijos
direktoriatas 2017 m. liepos 26 d.
įsakymu Nr. V- 13-444

PATVIRTINTA

Nidos lopšelio-darželio „Ažuoliukas“
direktoriatas 2017 m. rugpjūčio 25 d.
įsakymu Nr. V- 38

NIDOS LOPŠELIO-DARŽELIO „AŽUOLIUKAS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo teikėjo pavadinimas – Nidos lopšelis-darželis „Ažuoliukas“ (toliau lopšelis-darželis „Ažuoliukas“) yra neformaliojo ugdymo Neringos savivaldybės institucija, priskiriama ikimokyklinio ugdymo mokyklų tipui.

1.1. Adresas: **Taikos g. 9A, LT 93121 Neringa**, el.p.: info@nidosazuoliukas.lt . Internetinės svetainės adresas – www.nidosazuoliukas.lt .

1.2 Teisinė forma – savivaldybės biudžetinė įstaiga;

1.3. Priklausomybė – savivaldybės;

1.4. Mokyklos grupė – ikimokyklinio ugdymo mokykla, 3110;

1.5. Mokyklos tipas – ikimokyklinio ugdymo mokykla, 3111;

1.6. Mokyklos pagrindinė paskirtis – ikimokyklinio ugdymo grupės įstaiga lopšelis-darželis, 31114102.

2. Vaikai ir jų poreikiai. Lopšelio-darželio „Ažuoliukas“ (toliau – Mokyklos) ikimokyklinių grupių ugdytiniai – 1-6 metų amžiaus vaikai. Dauguma iš šeimų, deklaravusių savo gyvenamąją vietą Neringos savivaldybėje.

Į mokyklą vaikai ateina turintys skirtingą socialinę patirtį, nevienodą fizinį, intelektualinį ir emocinį išsivystymo lygį. Jie skirtingai auga, nevienodai vystosi gebėjimai ir įgūdžiai, savęs vertinimas, pasitikėjimas savimi ir kitais. Vaikų gyvenimo ritmas šeimose individualus – skirtingai jaučia, patiria, nevienodais būdais pažįsta pasaulį. Yra vaikų, turinčių ypatingų individualių gebėjimų (menui, muzikai ir kt.), taip pat yra vaikų, turinčių vystymosi, kalbos bei elgesio sutrikimų. Išvada – vaikų ugdymosi poreikiai kiekvienam yra saviti.

Nidos lopšelio-darželio „Ažuoliukas“ ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – Programa) yra orientuota į vaiko poreikių tenkinimą, gebėjimų ugdymą ir naujų atsiradimą. *Ugdymo turinys integralus, visapusiškas, skatinantis vaiko raidą visose srityse ir įvairiais patirties įgijimo būdais plėtojantis vaiko kompetencijas, skatinantis vaiką būti aktyviu grupės ir lopšelio-darželio gyvenimo nariu.*

Vadovaujantis šia Programa, pedagogai ugdymo procesą planuoja konkrečiam vaikų amžiaus tarpsniui. Keliant tikslus ugdomajai veiklai, orientuojamasi į visų vaiko kompetencijų plėtotę, atsižvelgiama į vaikų poreikius, interesų plėtotę, jų iniciatyvas bei galimybes, tėvų (globėjų) lūkesčius.

Planuojama veikla, parama ir pagalba pagal vaikų gebėjimus, patirtį. Atsižvelgiama į individualiuosius ir specialiuosius (taip pat – ir gabių bei talentingų vaikų) poreikius.

Numatoma, ką ugdysis vaikai (žvelgiama iš vaiko perspektyvos), kokius gebėjimus išsiugdys ir kokią įgįs patirtį.

3. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas. Nidos lopšelio-darželio „Ažuoliukas“ mokytojai – kompetetingi, patyrę, aktyviai ieškantys naujovių ir jas įgyvendinantys, gebantys vertinti ir skirti dėmesį kiekvienam vaikui kaip asmenybei ir nuolat palaikantys glaudžius bendradarbiavimo ryšius su tėvais.

Mokytojai savo darbe vadovaujasi demokratiniu darbo stiliumi, vadovaudami vaikų grupėms derina nurodymo, mokymo, dalyvavimo ir delegavimo būdus, atsižvelgiant į vaikų grupės psichologinę brandą (*Hershey – Blanshard vadovavimo grupei teorija*), taiko modernias ugdymo technologijas, nuolat kelia savo kvalifikaciją specializuotuose kvalifikacijos kėlimo renginiuose, seminaruose, dalyvauja metodiniuose užsiėmimuose. Savarankiškai studijuoja naujausią metodinę literatūrą, sistemina ir skleidžia pozityvią

darbo patirtį, rašo ir vykdo veiklos darželio veiklos kryptis atspindinčius projektus ir įsijungia į kitų įstaigų projektus.

4. Regiono ir švietimo teikėjo savitumas. Nidos lopšelis-darželis „Ąžuoliukas“ – neformaliojo ugdymo įstaiga, teikianti ikimokyklinio ugdymo paslaugas. Vaikų grupės komplektuojamos atsižvelgiant į vaikų amžiaus tarpsnius. Specialiųjų poreikių vaikai integruojami į įprastos raidos grupes. Ikimokyklinėse grupėse vaikai ugdomi nuo 1 iki 6 metų. Ugdymo modelis - 10,5 val. per dieną. Mokykla prioritetą teikia vaiko pažintinių, kūrybinių galių, saviraiškos puoselėjimui, sveikatos stiprinimui bei vertybinių nuostatų formavimui, tautinės savimonės ugdymui.

Nidos lopšelis-darželis „Ąžuoliukas“ įsikūręs centrinėje Nidos dalyje, netoli gausu įvairių pažintinių objektų. Visa netoliese esanti edukacinė aplinka naudojama vaikų ugdymuisi ir jų socializacijai. Tenkinant poreikį pažinti artimiausią aplinką, vaikai supažindinami su Nidos ir viso Neringos miesto savitumais (Neringos istorijos muziejaus Žvejo sodyba, Nidos KTIC „Agila“, Neringos gimnazija, Neringos meno mokykla, Neringos savivaldybės V. Miliūno viešoji biblioteka, Neringos miesto policijos komisariatas, Neringos pirminės sveikatos priežiūros centras, Neringos priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, gintaro galerija-muziejus ir kt.). Unikali gamta (netoliese esantis miškas, Kuršių marios, Nidos kopos, Baltijos jūra) vaikus skatina pažinti, saugoti ir tausoti savo miesto ir viso krašto gamtą – puoselėti trapią pajūrio augmeniją ir gyvūniją, žemę, vandenį ir orą. Ekskursijos į Juodkrantės Raganų kalną, Gintaro įlanką ir kitus kultūrinius, gamtinius Kuršių nerijos objektus plečia vaikų suvokimą apie viso Neringos miesto kultūrinį-gamtinį paveldą.

Viena iš prioritetinių veiklos sričių – sveikos gyvensenos ir ekologinės elgsenos ugdymas. Kuriami ir įgyvendinami šviečiamieji projektai, praturtinantys ugdymo turinį, siekiant veiklos kryptingumo. Kuriami ugdomoji aplinka ir darželio tradicijos, pritaikant etninį ugdymą.

5. Tėvų (globėjų, rūpintojų) ir vietos bendruomenės poreikiai. Vaikai didelę laiko dalį praleidžia Mokykloje, todėl tėvams labai svarbu, kad būtų sudarytos geros sąlygos jų vaikų ugdymuisi. Tėvai pageidauja, kad jų vaikai, praleidžiantys didžiausią dalį dienos įstaigoje, būtų ugdomi visapusiškai saugios gyvensenos įgūdžių, būtų plėtojamos socialinės, komunikavimo, pažintinės, meninės, sveikatos saugojimo kompetencijos. Tėvai tikisi, kad Mokykloje vaikai išmoks bendrauti, bendradarbiauti su savo bendraamžiais, su suaugusiais, išmoks būti savarankiškesni, mokės saugiai elgtis socialinėje aplinkoje, domėtis, pažinti, bus visapusiškai pasirengę mokytis bendrojo lavinimo mokykloje. Bendruomenė atsižvelgia į tėvų poreikius ir kuria tėvų (globėjų) ir Mokyklos bendruomenės partneriškus santykius, siekiant vaiko ugdymo šeimoje ir Mokykloje darnos. Visos bendruomenės dėka vyrauja atvira ugdymosi ir kūrybos atmosfera.

Pagrindinis Programos siekis – gerinti ugdymo kokybę. Skatinamas visapusiškas vaiko dalyvavimas įvairiose veiklose, yra palaikoma vaiko iniciatyva imtis tam tikros veiklos, skatinamas reikšti savo nuomonę, kuri yra išklausiama. Visi ugdytojai – tėvai ir pedagogai turi pastebėti vaiko gebėjimus ir skatinti vaiko norą tobulėti. Įstaigos dirbantieji suteikia galimybę visiems vaikams būti aktyviems, atsakyti už savo ir kitų veiksmus, bendrai veikti, mąstyti, kalbėti laisvai ir atvirai. Tėvai yra nuolatiniai pagalbininkai ugdymo procese bei ugdomosios aplinkos kūrimo, palaiko tradicijų puoselėjimą, sveikatos stiprinimą. Aktyviai dalyvauja tradicinėse ir netradicinėse šventėse, popietėse, pramogose, pritaria vaikų iniciatyvai.

Ši ugdymo programa yra orientuota į vaiko poreikių tenkinimą: poreikį būti saugiam fiziškai ir emociškai, žaisti, judėti, kurti, suprasti, pažinti, bendrauti su bendraamžiais, poreikį kalbėti gimtąja kalba, pažinti savo miesto apylinkes bei žmones.

6. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą. Vadovaujantis humanistine ir demokratine pedagogika stengiamasi priartinti vaiko ugdymą prie jo pasirengimo, orientuoti į artimiausią vystymosi zoną. Vaiko socialinis gyvenimas interpretuojamas kaip ugdymasis gyvenimui ir per visą gyvenimą. Mokykloje sudaromos sąlygos vaikų emociškai gerovei, visavertei prigimtinių galių raiškai, natūralios sąveikos su aplinka plėtojimui, puoselėti lietuvių liaudies tradicijas per gamtos pokyčius, jos ryšį su mitologija ir šventėmis. Nidos lopšelio-darželio „Ąžuoliukas“ ikimokyklinio ugdymo programos ugdymo turinys nevaržo pedagogo, leidžia jam kūrybiškai dirbti, organizuoti vaikų veiklą atsižvelgiant į kiekvieno vaiko amžių, jo patirtį, gebėjimus, vaiko bei grupės individualumą bei psichologinę brandą. Ugdymo(si) būdus bei metodus pedagogai gali laisvai rinkti, planuoti veiklą, parinkti ugdomąją medžiagą. Atsižvelgiant į Mokyklos veiklos specifiškumą, Programa papildoma teminėmis savaitėmis, projektine veikla. Projektai numatomi, keičiami, atsižvelgiant į vaikų poreikius, vaikų amžių ir tėvų lūkesčius bei Mokyklos galimybes.

Nidos lopšelio-darželio „Ąžuoliukas“ ikimokyklinio ugdymo programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. V-1009 patvirtintu

Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu, remiantis Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymu (2011), Vaiko teisių konvencija (ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. LR įst. Nr. I-983), Ankstyvojo ugdymo vadovu (2001), Ikimokyklinio ugdymo gairėmis (1993), *Metodinėmis rekomendacijomis ikimokyklinio ugdymo programai rengti* (2006). Lopšelio-darželio „Ažuoliukas“ ikimokyklinio ugdymo programa skirta padėti šeimai ugdyti vaiką. Ji nuolat naujinama, tobulinama, papildoma atsižvelgiant į ugdymo rezultatus, tyrimų analizę, vaikų poreikius, tėvų lūkesčius ir pageidavimus, pedagogų pastebėjimus ir rekomendacijas.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

- **Humaniškumo.** Gerbti vaiką, užtikrinti vaiko gerovę, pripažįstant jo vidinio pasaulio nepriklausomybę – savarankiškumą, teisę gyventi ir elgtis pagal prigimtį bei asmeninę patirtį. Ugdymą grįsti vaikui asmeniškai reikšmingais, prasmingais reiškiniais, įvykiais bei vyksmais, gyvenimo uždaviniais, siekiant suprasti vaiką, atsižvelgti į jo poreikius, interesus, atsižvelgti į tėvų lūkesčius.
- **Tautiškumo bei dvasingumo.** Puoselėti ir padėti vaikui perimti tautos tradicijas, kultūros vertybes, Klaipėdos krašto tradicijas, papročius. Giluminės tautinės vertybes įvesti ir įjungti į vaiko kasdienį gyvenimą. Puoselėjant tradicines kultūros vertybes sudaryti sąlygas ugdytis būsimam kultūros saugotojui ir kūrėjui, auginamas doras, orus, kūrybingas žmogus. Padėti vaikui visa, kas jį supa, įprasminti per vertybes, visų pirma dorovines, dvasines žmogaus nuostatas į save ir aplinką.
- **Individualizavimo ir diferencijavimo.** Padėti vaikui jaustis visaverte asmenybe, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius, jo gebėjimus, turimą patirtį, pomėgius, skirtingus pažinimo būdus, brandos ypatybes, interesus, galimybes juos išreikšti bei atskleisti.
- **Bendruomeniškumo.** Ugdyti darnius tarpusavio santykius, priklausymo grupei, darželiui ir įsipareigojimo jausmą. Skiepyti žinojimą, kad bendruomenės nariai yra svarbūs vieni kitiems ir grupei. Skatinti kiekvieno darželio ir grupės bendruomenės nario asmeninį įsitraukimą į bendros gerovės kūrimą. Įsipareigojant grupei ir įsitraukiant į jos veiklą ugdyti vaikų ir suaugusiųjų priklausymo bendruomenei jausmą, emocinį ryšį, formuoti tvirtus, pasitikėjimu grįstus santykius tarp jos narių – vaikų ir suaugusių (tokie santykiai – pagrindas sėkmingai vaiko raidai ir mokymuisi). Skatinti bendruomeniškumą, tampant traukos vieta visai šeimai, ir taip atliekant svarbų vaidmenį sėkmingos vaiko socializacijos ir ugdymo procese.
- **Demokratiškumo.** Siekti lygiavertės vaiko ir suaugusiojo partnerystės (aktyvus vaikas ir ugdytojas), orientuotis į vaiką kaip asmenybę. Šeimos ir darželio sąveiką grįsti tėvų ir pedagogų iniciatyvų derinimu, partnerystės plėtojimu. Sudaryti galimybes rinktis ir rengti ugdymo(si) programas pagal vietos savitumą bei kintančius šeimų poreikius, suteikti teisę rinktis ugdymo(si) metodus ir technologijas, taip pat – pasirinkimo, sprendimo, veiklos laisvę ugdomajame procese, kartu nustatant veiklos ribas, nenukrypstant nuo socialinių normų, pajaučiant atsakomybę.
- **Sveikatingumo.** Ugdymo turinį orientuoti į vaiko fizinio, psichinio ir socialinio ugdymo darną. Sudaryti fiziškai, psichologiškai ir socialiai saugią aplinką, ugdyti nuostatą laikytis asmens higienos, sveikos mitybos, aktyvios veiklos.
- **Integralumo.** Atsižvelgiant į vaiko visuminį pasaulio suvokimą ir jo mąstymo bei veiklos konkretumą ir sinkretiškumą, plėtoti vientiso vaizdą apie supantį pasaulį, garantuojant vaiko asmenybės skleidimąsi bei vaiko ugdymo šeimoje ir lopšelyje-darželyje – darną.
- **Lygių galimybių.** Sudaryti lygias galimybes visiems vaikams nepaisant jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų harmoningai vystytis ir visapusiškai ugdytis.
- **Prieinamumo ir tęstinumo.** Ugdymo turinį orientuoti, atsižvelgiant į ikimokyklinio amžiaus vaiko psichofizines galimybes, jo pažinimo ir raiškos būdus, bendravimo ir elgesio modelius bei emocijų pasaulį. Ugdymo turinys turi būti pritaikytas skirtingoje socialinėje ir kultūrinėje aplinkoje (šeimoje ar institucijoje) augusiam ir ugdytam vaikui. Ugdymo turiniu siekti, kad vaikas darniai pereitų nuo ugdymo(si) šeimoje ar ikimokyklinėje grupėje prie ugdymo(si) priešmokyklinėje grupėje, o vėliau – mokykloje.
- **Atsinaujinimo.** Ieškoti šiuolaikinių, naujų, pažangių ugdymo metodų ir būdų, taikyti juos ugdymo procese; skatinti IKT diegimo naujoves, sudarant palankias sąlygas vaiko kūrybinei raiškai ir iniciatyvai, teigiamoms emocijoms.

III. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Tikslas. Atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsniniais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

- Gerbti ir palaikyti vaiko žaidimą – pagrindinį pasaulio pažinimo ir ugdymosi būdą, sudaryti sąlygas jo plėtočiai. Suteikti vaikui saugius, turiningus, džiugius ir kūrybiškus ikimokyklinius metus.
- Skatinti veikti, bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais kartu plėtojant vaiko emocinę, socialinę, kultūrinę patirtį.
- Sergėti ir stiprinti vaiko psichinę ir fizinę sveikatą, garantuoti jo saugumą, padėti adaptuotis naujoje ugdymosi aplinkoje, tenkinti aktyvumo ir judėjimo poreikį.
- Plėsti vaiko supratimą apie aplinkinį pasaulį sudarant galimybes patirti pažinimo džiaugsmą, plėtoti intelektinius gebėjimus, atrasti ir perimti įvairius pasaulio pažinimo būdus.
- Pasitelkiant tautosaką ir vaikų literatūrą, ugdyti sakytinę vaiko kalbą kaip saviraiškos, bendravimo, pažinimo priemonę, atverti galimybes rašytinės kalbos ugdymosi prielaidoms susidaryti, žadinti ir puoselėti vaiko susidomėjimą knyga.
- Ugdyti vaiko kūrybiškumą, žadinti jautrumą aplinkos estetikai ir meno reiškiniams, pagarbą tradiciniam menui, skatinti atskleisti save meno priemonėmis ir kitais būdais.
- Tobulinti galimybes vaiko dorovinei, bendruomeninei, tautinei savimonei formuotis ir giliau pažinti savo gimtinės ir Lietuvos istoriją, papročius, tradicijas, įprasinti save ir aplinką per tautos dorovės ir dvasios vertybines nuostatas.

IV. UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS, UGDYMO SRITYS

Ugdymo turinys – integralus, visapusiškas, skatinantis vaiko raidą visose ugdymosi srityse ir įvairiais patirties įgijimo būdais plėtojantis vaiko kompetencijas, ugdantis vertybines nuostatas bei esminius gebėjimus.

Ugdomos vaiko kompetencijos:

- Socialinė kompetencija
- Sveikatos saugojimo kompetencija
- Pažinimo kompetencija
- Komunikavimo kompetencija
- Meninė kompetencija

Vaiko ugdymosi pasiekimų sritis – tai vaiko ugdymuisi svarbi sritis, kurioje išskirta vertybinė nuostata ir esminis gebėjimas.

Vertybinė nuostata – tai ugdymo ir ugdymosi procese įgytas nusiteikimas, polinkis, požiūris, išreiškiantis vaiko santykį su savimi, su kitais ir su aplinka.

Esminis gebėjimas – tai nuo gimimo iki šešerių metų kiekvienoje iš ugdymosi pasiekimų sričių įgytas svarbiausias vaiko gebėjimas ką nors daryti, veikti, elgtis, kurti.

Vaiko ugdymosi pasiekimų sritys,
kurių visuma laiduoja sėkmingą vaiko asmenybės ugdymąsi

Gerai vaiko ugdymosi pasiekimai:

- **fizinio aktyvumo ir kasdieninio gyvenimo įgūdžių srityse** garantuoja vaiko asmens gerovę – stiprina vaiko sveikatą, sveikos gyvensenos įgūdžius, gerina jo emocinę savijautą, tobulina vaiko judesius bei laikyseną, didina jo ištvermingumą;
- **savivokos ir savigarbos, emocijų suvokimo ir raiškos, savireguliacijos ir savikontrolės srityse** svarbūs vaiko pasitikėjimui savimi, geranoriškumui ir empatijai, didina vaiko veiklos tikslingumą, planingumą, ištvermę, gebėjimą įveikti kliūtis;
- **santykių su suaugusiaisiais ir bendraamžiais srityse** padeda vaikui išmokti būti greta ir kartu su kitais, lengviau prisitaikyti prie besikeičiančios aplinkos, įgyti lyderio savybių;
- **sakytinės ir rašytinės kalbos srityse** padeda vaikui pažinti aplinkinį pasaulį, tenkinti bendravimo ir savirealizacijos poreikį, keistis sumanymais, idėjomis, perimti tautos kultūros paveldą bei gimtosios kalbos modelį, kloja vaiko mokymosi pagrindus;
- **aplinkos pažinimo srityje** padeda vaikui orientuotis kasdienio gyvenimo situacijose, suprasti gamtinę ir sociokultūrinę aplinką, žadina pagarbą gyvybei, meilę gimtinei, skatina norą pažinti, mokytis;
- **skaičiavimo ir matavimo srityje** laiduoja vaiko mąstymo nuoseklumą, tikslumą ir lankstumą, skatina vaiko norą pažinti ryšių ir santykių tarp daiktų ir reiškinių dėsningumus bei garantuoja sėkmingesnę mokymąsi mokykloje;
- **estetinio suvokimo ir meninės raiškos srityse** praturtina jo vaizduotės ir emocinį pasaulį, plėtoja saviraiškos bei kūrybinės veiklos galimybes, padeda atsiskleisti vaiko individualumui, unikalumui;
- **iniciatyvumo ir atkaklumo srityje** padeda vaikui susirasti įdomios veiklos, naujos informacijos, įveikti kliūtis ir pasiekti užsibrėžtų tikslų;
- **tyrinėjimo srityje** padeda stebėti, eksperimentuoti, ieškoti atsakymų į kilusius klausimus, atrasti naujus dalykus, daryti išvadas, t. y. įvaldyti savęs ir aplinkos pažinimo būdus;
- **problemų sprendimo srityje** padeda vaikui savarankiškai išvelgti kasdienio gyvenimo ir ugdymosi problemas, rasti tinkamus jų sprendimo būdus ir patirti sėkmę;
- **kūrybiškumo srityje** išlaisvina vaiko vaizduotę, mąstymą, skatina originalumą bei unikalią saviraišką, prigimtinių talentų plėtojimą;
- **mokėjimo mokytis srityje** laiduoja mokymosi motyvaciją ir sėkmę, skatina aiškintis, ką jau moka, žino, ką norėtų ir kaip galėtų išmokti.

**Ugdydami vaiką, siekiame,
kad jis augtų orus, smalsus, bendraujantis, sveikas, kuriantis, sėkmingai besiuogdantis.**

Lopšelyje-darželyje „Ažuoliukas“ ugdymas grindžiamas tradicinių ir šiuolaikinių technologijų deriniu.

Rekomenduojamos ugdymo technologijos:

Žaidimas – vaiko gyvenimo ir ugdymosi būdas. Palankios vaiko žaidimui aplinkos sudarymas, ugdančiųjų priemonių keitimas, vaiko sumanyto žaidimo palaikymas, plėtojimas, naujų sumanymų skatinimas, pedagogo bendravimas su vaiku.

Teigiamos atmosferos sukūrimas, kur kiekvienas vaikas jaučiasi gabus, reikšmingas, mylimas.

Ugdymas kuriant ir keičiant aplinką. Įrengiamos vaiko veiklai patogios erdvės, parenkamos ugdymąsi, kūrybiškumą, eksperimentavimą, saviraišką skatinančios priemonės, žaislai, informacijos gavimo šaltiniai, simboliai, užrašai, ženklai ir kt. Naujos priemonės pristatomos originaliai, įdomiai, parodomi veikimo su jomis būdai. Aplinka keičiama pagal vaikų sumanymus ir norus.

Ugdymas pavyzdžiu. Pedagogas žaismingai, išraiškingai ką nors veikia vaikų akivaizdoje ir skatina jį mėgdžioti. Pedagogas pradeda kokią veiklą ir perleidžia savarankiškai tęsti vaikams. Pedagogas veikia drauge su vaikais kaip žaidimo ar veiklos partneris, mimika, elgesiu, veiksmais, daiktais modeliuoja tai, ką tikisi perduoti vaikams. Kito vaiko pavyzdys. Mažesni mokosi iš vyresnių.

Kūrybinė pedagogo – vaiko sąveika. Pedagogas įtraukia vaikus į veiklą gera idėja, tema, probleminiu klausimu, įdomia informacija, netikėtomis medžiagomis ir kt. Nuolat bendrauja su vaikais, pastebi jų interesus, norus, gebėjimų lygį, pateikia patarimų, informacijos, praturtina vaikų patirtį, siekia vaiko kūrybos, interpretacijos, atradimų, bandymų.

Situacinis-spontaniškas ugdymas. Pedagogas keičia numatytą veiklą pagal iškilusią vaiko idėją, problemą, sumanymą. Pritaria vaiko veiklai, ją gerbia, laiko vertinga patirtimi, emociškai palaiko, išplėtoja vaiko inicijuotus pokalbius, žaidimus, reaguoja į vaiko klausimus. Ugdymo ir ugdymosi situacijų susidarymo skatinimas bendrais susitarimais ir sprendimais, probleminiais klausimais, diskusijomis.

Vaikų, tėvų, pedagogų projektų įgyvendinimas.

Individualizuotas ugdymas, taikant natūralius ir specialius ugdymo individualizavimo būdus. Pedagogas numato, kokią veiklą individualiai pasiūlys gabiam ar specialiųjų poreikių turinčiam vaikui (vardinė veikla, sutartys su pedagogu, bendra vaiko ir pedagogo veikla, logopedo, psichologo parama, individualios kūrybinės užduotys kartu su šeima).

Vaikų žaidimų ir kūrybinės raiškos savaitių, švenčių organizavimas, išvykų planavimas ir kt.

Visi šie ugdymosi metodai ir būdai, t.y. technologijos, leidžia įgyvendinti į vaiką ir jo kompetencijų plėtotę orientuotą ugdymosi programą.

Ugdymo priemonės parenkamos taip, kad atitiktų vaikų amžių, individualius gebėjimus ir padėtų: tenkinti svarbiausius poreikius (emocinius, judėjimo, pažinimo); skatinti vaiko savarankiškumą ir aktyvumą; tenkinti norą žaisti ir bendrauti su kitais; pažinti aplinką, tyrinėti, eksperimentuoti, atrasti; ugdytis meninei saviraiškai ir kūrybiškumui.

Lopšelio-darželio „Ažuoliukas“ ikimokyklinio ugdymo programoje ugdymo turinys sudarytas pagal kompetencijas. Atrinktos ir sugrupuotos vaiko veiksenos bei veiklos sritys pagal vaikų amžių. Nurodoma, ką veikdamas vaikas gali plėtoti programoje numatytas kompetencijas. Siūloma abstrakti tematika, kurią pedagogai, atsižvelgdami į vaikų iniciatyvas ir tėvų pasiūlymus, konkretina ir detalizuoja, papildo grupių savaitės veiklos planuose.

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA

KOMPETENCIJOS RAIŠKA:

- Pasitikėjimo savimi ir kitais jausmas.
- Savijautos, poreikių, elgesio būdų suvokimas ir išreiškimas.
- Domėjimasis kitais ir gebėjimas juos suprasti.
- Gebėjimas elgtis savarankiškai, bendradarbiauti, derinant veiksmus.
- Noras padėti, gebėjimas nujausti, kada kitam reikia pagalbos.
- Prisitaikymas įvairioje socialinėje aplinkoje bei situacijose.
- Susigyvenimo su socialine aplinka, gamta, gimtine jausmas.

Vaikų veiksenos	Galima tematika visoms veiklos sritims
1-3 metai	
<p><i>Manipuliacijos su žaislais ir daiktais, žaidinimai- žaidimai, pažintinė –tiriamoji, judėjimo ir meninė veiklos sritys.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gali daug kartų kartoti veiksmą, kol jį pavyks atlikti. Žaidžia su lėlėmis, siužetiniais žaislais. Atpažįsta ir parodo savo kūno dalis, pradeda suvokti berniukas, mergaitė sąvokas. • Rodo į save pirštuku, bando prisistatyti kitiems, pasakant ką nors apie save. Atsiliepia pašauktas vardu, parodo pirštukais metus. Parodo „s k a u d a“ • Pratinasi skirti savo žaislus, drabužėlius, laikyti tam tikroje vietoje. • Atsisveikina ir pasisveikina su šeimos nariais, sako ačiū, prašau. • Žaisdamas su kitais reiškia palankumą, pasitenkinimą, mėgina bendrauti. • Šypsosi kitam, juokiasi, glosto, apkabina. Pamėgdžioja suaugusį, girdi jo patarimus, reikalavimus, bando laikytis bendros tvarkos. • „Savo kalba” bendrauja su kitais šeimos nariais, vaikais, suaugusiais. • Nuotraukose atpažįsta ir parodo tėtį, mamą ir kitus artimus žmones. Rodo tėvams savo darbelius, komentuoja, džiaugiasi. Dalijasi su kitais žaislais, daiktais, žaidžia vienas ir kartu su draugu. Klausia „Kas čia?”, „O kodėl?” 	<p>Daiktai ir žaislai. Kokie jie?</p> <p>Kas aš esu? Žaidinimai</p> <p>Jaučiu, myliu, dėkoju.</p> <p>Mano grupė, mano darželis.</p> <p>Koks aš ir kuo kiti panašūs?</p> <p>Namai namučiai. Mano šeima ir aš joje.</p>
3-4 metai	
<p><i>Žaidimų sritys.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kilus norui pasiima iš lentynos pageidaujama žaislą. • Mokosi mandagiai paprašyti reikalingo žaislo. • Mėgina įveikti kliūtį, prašydamas suaugusiojo ar draugų pagalbos. • Pratinasi prie tvarkos: stengiasi tausoti žaislus, jiems sulūžus praneša auklėtojai. • Susikuria žaidimo aplinką, išdėliodamas daiktus, žaislus. • Suteikia žaislams gyvybiškumo elgdamas ir kalbėdamas su jais lyg su gyvais. • Kuria šeimos narių vaidmenis, atspindi jausmus, būdą. • Žaidžia individualiai; nesikiša į kitų žaidimą, netrukdo; žaidžia šalia kitų; dalijasi įspūdžiais, žaislais. • Bendraudamas, stebėdamas kito žaidimą pasimoko kaip dar kitaip galima veikti su žinomu žaislu. • Nusiteikia išklaudyti taisyklių aiškinimo: susikaupus, žiūrint aiškintojui į veidą. • Stengiasi ramiai, be smurto išspręsti ginčus: dėl žaislų; žaidimo vietos; stengiasi suprasti kito norą. • Žaisdamas atkuria tai, kas vyksta: šeimoje, grupėje, parduotuvėje, kirpykloje, poliklinikoje. 	<p>Aš ir aplinkos daiktai bei reiškiniai. Žaidinimai</p> <p>Aš naujoje grupėje. Aš ir kiti žmonės.</p> <p>Ką galiu aš ir ką gali kiti.</p> <p>Ką jaučiu aš ir ką kiti jaučia.</p>

<p>Judėjimo sritis</p> <p>Mėgsta žaisti judrius ir ramius, smagius ir įdomius žaidimus lenktyniaujant, surandant savo vietą,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žaidžiant stebi, tyrinėja kitų judesius, lygina su savo. • Improvizuoja judant muzikos ritmu, judėdamas laisvai visame (dideliame) plote. <p>Pažintinė-tiriamoji sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tyrinėja save veidrodyje, tapatina save su draugais. • Stebi savo kūną ir suvokia jį kaip susidedantį iš atskirų dalių – galvos, akių, nosies, plaukų, dantų, ausų, rankų, kojų. • Pasako savo, kitų vaikų, suaugusiųjų vardus; skiria berniukų ir mergaičių vardus. • Atpažįsta savo drabužėlius, žaislus, daiktus. • Atkreipia į savo kūno dalis dėmesį, velkantis rūbus, atliekant higienos procedūras. • Bando suvokti, kad kitas žmogus negali pamatyti, žinoti, ką jauti, galvoji, jei jam neduodi suprasti mimika ar nepasakai. • Įvardina kai kurias vidines savo būsenas: „man liūdna“, „man linksma“, „aš pykstu“ ir t.t. • Padedant auklėtojai, prižiūri augalus, gyvūnėlius. • Jaučia bendrumą su gamta liesdamas, glostydamas, kalbindamas šalia darželio kieme augančius medžius, krūmus, gėles, gamtos kampelio augintinius. <p>Meninė sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piešia, tapo parodydamas savo jausmus, svajones kitiems. • Plėtoja laisvo ir savarankiško pobūdžio veiklą. • Kurdamas dailės darbelį, sutaria su šalia sėdinčiais draugais, netrukdo jiems dirbti. • Varto albumus, atpažindamas juose save, šeimos narius, tarp jų jausdamasis saugus ir mylimas. 	<p>Aš ir gamta.</p> <p>Mano namučiai.</p> <p>Kas vyksta čia ir netoliese.</p> <p>Kas vyko seniau kas dabar</p>
4-5 metai	
<p>Žaidimų sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Išreiškia pasitikėjimą savo jėgomis, demonstruoja mokėjimą savarankiškai veikti. • Bando įveikti kliūtis naudojant pastangas. • Supranta, kad draugų pomėgiai gali skirtis, bet gali ir sutapti. • Stengiasi suvokti savo draugų nuotaikas gestus, mimikos reikšmę, susitaria dėl jų. • Pasiūlo kartu žaisti, paprašo priimamas į žaidimą. • Stengiasi laikytis grupės susitarimų, taisyklių. • Domisi kitais, pajaučia bendro darbo prasmingumą. • Sutapatina save su suaugusiojo tam tikru vaidmeniu, „matuojasi“ įvairius vaidmenis • Jaučia įsivaizduojamą situaciją, sugeba valdytis, prisitaikyti. • Per vaidmenis (tėvo, mamos, tetos) supranta kitų žmonių savitumą. • Susitvarko savo žaidimo vietą, laikosi susitarimo dėl žaidimo vietos ir tvarkos. • Suvokia jog iškilus sunkumams, būtina apie tai pasakyti, paprašyti pagalbos. • Supranta, kad žmonės (vaikai, moterys, vyrai) yra skirtingi savo išvaizda, jausmais, emocijomis, todėl žaidime kitaip atspindi jų savybes. <p>Pažintinė-tiriamoji sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaupia informaciją apie žmonių profesijas, savo miestą, gimtinę. • Supranta kas yra šeima, kad šeimos susideda ne iš vienodo narių skaičiaus. • Supranta, kad tą patį vardą gali turėti keli žmonės, skiria vardą ir pavardę. • Geba nujausti, kada kam reikia pagalbos. 	<p>Aš noriu augti</p> <p>Kai man liūdna-aš ne vienas</p> <p>Kas būtų, jei žemėje būtų vien tik vaikai</p> <p>Daug darbų-daug ir rankų</p> <p>Apie ką dainavo senoliai (lopšinės, buitės, darbo, karo senovinės dainos).</p> <p>Noriu pažinti šiuos žmones.</p> <p>Aš augu savo gimtinėje.</p> <p>Dirbu ir padedu</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Supranta, kad žmonių išvaizda priklauso nuo amžiaus. • Žino savo namų adresą, darželio pavadinimą. • Suvokia, kad reikia saugoti gamtą, tvarkyti aplinką, rūpintis gyvūnais. • Domisi savimi, bendraamžiais, žmonių sukurtais daiktais ir kultūros vertybėmis. • Realiai suvokia savo sugebėjimus, kas sekasi gerai, kas blogai. • Suvokia bendrą žmonių ir gamtos ryšį. • Atpažįsta draugų drabužėlius, daiktus. • Atpažįsta pasakos veikėją, gyvūną, veiksmą, daiktą iš judėsenos, iš gestų, pagal esminius daiktų požymius. <p>Judėjimo sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai prausiasi, šukuojasi. • Prižiūri grupės gėles. • Geba išreikšti emocijas, jausmus judesiu (kaip myli, kaip pyksta). • Pajunta, kokių kūno dalių judesiai leidžia kūnui keisti vietą erdvėje • Nestumdo kitų vaikų, kad būtų išvengta sužalojimų. • Tiria savo aplinką – asmeninę ir bendrą erdvę. • Vaizduoja judesiais įvairius darbo veiksmus (gaisrininkas lipa kopėčiomis), vaizduoja gyvūnų judesius, vaizduoja mechanizmų judėjimą. • Orientuojasi aplinkoje panaudodamas, įvaldydamas sudėtingesnius veiksmus (laiku apeiti kliūtį, išsisukti nuo gaudytojo). <p>Meninė sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Improvizuoja pagal ką tik perskaitytą kūrinėlį. • Piešia save tarp kitų žmonių, gyvūnų, daiktų. • Lipdo grupinius darbelius, remiantis muzikos ir kitų meno kūrinų įspūdžiais. • Susipažįsta su tautodailės kūriniais. • Pajaučia linijų, spalvų, formų simbolinę prasmę (tautinė simbolika). • Kuria žmonių, gyvūnų figūras, įvairius statinius iš buities atliekų, gamtinės medžiagos. • Geba pasidžiaugti veiklos rezultatais. • Geba sukcentruoti dėmesį ilgesniam laikui. • Pratinasi suvokti, jog muzika gali padėti pasakyti kitam apie save, savo nuotaiką, jausmus. • Muzikuoja kartu su kitais vaikiškais instrumentais, varpeliais, molinukais 	<p>kitam.</p> <p>Daiktai ir jų kūrėjai.</p> <p>Mokame saugoti gamtą</p>
5-6 metai	
<p>Žaidimų sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pasigamina vyriškus ir moteriškus drabužėlius iš įvairios medžiagos, įvairius darbo įrankius ir kt. siužetiniams žaidimams. • Laikosi grupės taisyklių, susitarimų, įprastos tvarkos, įpareigojimų. • Bendraujant, žaidžiant ieško pats išeities, kai yra nuskriaustas ar įžeistas. • Laisvai reiškia savo nuomonę, suvokiant, kad nuo tavęs priklauso vienoks ar kitoks sprendimas žaidimų metu. • Ieško būdų išreikšiant savo individualybę veikloje ir žaidime. • Pripažįsta savo nuopelnus ir kaltę. Išgirsta kitų nuomonę, įsiklauso, nusileidžia, susitaria. <p>Pažintinė-tiriamoji sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žino ir pasako vardą, pavardę, amžių. • Pasidaro vardo kortelę, išvardina raides savo vardo kortelėje, lygina su kitų vaikų vardo kortelėmis: kurioje tiek pat raidžių, kurios prasideda ta pačia raide. • Įžvelgia kai kurių suaugusių žmonių vienišumą, gamina dovanėles, nusiteikia aplankyti Neringos neįgaliųjų bendrijos narius. • Supranta, kad kai kurie žmonės negirdi, nemato, turi negalią, mokosi atjautos. • Pasakoja apie savo šeimą (išvykas, šventes, darbus). 	<p>Mes per vasarą užaugom.</p> <p>Draugystės ratilėlis.</p> <p>Lietuva – gimta šalė.</p> <p>Mamos rankose – šiluma ir duona.</p> <p>Mano tėvelis, kaip ažuolėlis.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Suvokia šeimos dydžio kitimą (gimimas, mirtis). • Supranta, kad įvairiose šeimose skiriasi tradicijos, papročiai, kalba, tikėjimas. • Suvokia kas stiprina (paslapties išlaikymas, užuojauta ir t.t.), o kas silpnina draugystę (melas, pavydas, nepasitikėjimas, šykštumas). • Pastebi, žmonių išvaizdos keitimąsi: šukuosena, drabužiai, augant, senstant. • Domisi Mažosios Lietuvos krašto tautiniais rūbais. • Tyrinėja vaikiškas enciklopedijas, knygeles apie žmogaus anatomiją. • Suvokia skirtumus tarp mergaičių ir berniukų: apranga, kūnas, jėga, interesai. • Pasitiki pažįstamais, artimiausiais žmonėmis, atsargūs su nepažįstamais. • Seka suaugusiojo pavyzdžiu, mokosi iš jo. • Valdo savo norus, elgesį. Mokosi būti mandagiu su suaugusiais ir vaikais. • Pastebi, jei kitas jaučia ne tą patį ką mes, tai nėra blogai. • Supranta tėvelių darbų vertę kitiems žmonėms. Tėvelių uždirbami pinigėliai skiriami šeimos poreikiams tenkinti. • Žino kuo rūpinasi tėveliai, kuo pats. • Domisi įvairių profesijų žmonių darbu, kam jis reikalingas. • Žino istoriją, pasakojimų apie gimtinės įžomybes, reiškia norą aplankyti vietas. • Domisi įžymiais žmonėmis, domisi jų veikla, reiškia norą pamatyti jų meną. • Dalyvauja Neringos miesto šventėse; suvokia šeimos, miesto ir tautos švenčių prasmę. • Domisi savo darželio pavadinimo kilme ir reikšme, aiškinantis suvokia, kad ažuolą (ir rugius) lietuviai nuo seno laikė šventais. • Pastebi žmogaus ir gamtos ryšį. • Įsitikina, kad linas – maitina, gydo, rengia. • Suvokia žodžio „bičiulystė“ reikšmę. Bičiulystė – bitučių dėka. • Jaučia atsakomybę už gyvūnus. Įrengia lesyklėles. <p>Judėjimo sritis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Judrios veiklos metu suvokia, kad paaugo: pasikeitė fizinės galimybės – jėga, greitis, vikrumas, koordinacija. • Kūno poza išreiškia jausmų būseną. • Išbando įvairias kūno padėtis, veiksmus, atvaizduotus paveiksluose. <p>Meninė sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurdami drauge stengiasi sutarti ir išgyventi pasitenkinimo jausmą ir realizuoja sumanymą • Kuria vaikų gimtadienių medį. • Sudaro šeimos medį vaiko pieštais portretais. • Jaučia draugo nuotaiką ir ją nupiešia. • Kuria linksmą ir liūdną saulytę, gėlytę, rankytę iš spalvotų skepetaičių, jaučia žmogaus ir gamtos ryšį. 	<p>Svetimo skausmo nebūna.</p> <p>Ant mano delno guli duonelė.</p> <p>Linas – vaistas, maistas, rūbas.</p> <p>Gaminu, perku, mainau, parduodu.</p> <p>Neringa sakmėse, padavimuose.</p> <p>Graži Neringa, įdomūs jos gyventojai.</p> <p>Mano miesto šventės.</p> <p>Mano kišenpinigiai.</p> <p>„Daug rankų didelę našta pakelia.“ Ką tai reiškia?</p> <p>Šeimos ir gimtinės šventės.</p> <p>Dovana bičiuliui.</p> <p>Dovana gimtinei.</p> <p>Ažuolėlis plačialapis, ažuolėlis plačiašakis.</p>
---	--

SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA

KOMPETENCIJOS RAIŠKA:

- Gebėjimas būti aktyviam.
- Gebėjimas saugiai elgtis.
- Gebėjimas savarankiškai laikytis asmens higienos.
- Gebėjimas justi ir valdyti savo kūną.
- Gebėjimas sumanymus (muziką, vaizdą, nuotaiką) išreikšti kūnu.
- Gebėjimas suvokti savo sveikatos būklę, pasakyti apie tai, pastebėti kitų savijautą.

Vaikų veiksenos	Galima tematika visoms veiklos sritims
1-3 metai	
<p><i>Manipuliacijos su žaislais ir daiktais, žaidinimai – žaidimai, pažintinė –tiriamoji, judėjimo ir meninė veiklos sritys.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pratinasi savarankiškai užlipti ir nulipti nuo suoliuko. Kartu su auklėtoja atlieka pratimus, derina savo judesius su kitais. • Pratinasi eiti tiesiai, aukštyn, žemyn, išlaikyti pusiausvyrą einant ant pirštų galų, keičiant kryptį, pereinant nuo ėjimo prie bėgimo. Stengiasi šokinėti abiem kojom vietoje, lengvai juda pirmyn, bando mesti kamuolį į ant žemės padėtą taikinį. Suranda žaisliuko vietą, savo lovytę, kėdutę, rankšluostėlį, spintelę. Randa išdėliotus žaislus, pats juos pasiima. • Klausosi auklėtojos kalbos, dainelių, patys bando dainuoti ir atlikti judesius kartu. Kartu atlieka veiksmus, stengiasi pasidalinti erdve, žaislais, neužgauti vienas kito. Eksperimentuoja judesiais su tam skirtais žaislais. • Tyrinėja esančias grupėje kliūtis, bando eiti paskui auklėtoją, apeinant baldus, kitus daiktus. Žaidžia su kamuoliu, bando piešti apskritimą, spalvinti. • Teigiamas emocijas išreiškia džiaugsmingu sušukimu, juoku, šypsena. Žaisdamas su kamuoliu išreiškia džiaugsmą, norą žaisti, bendrauti su kitais. Stebi auklėtojos, draugo veiksmus, bando atkartoti, • Bando ridenti kamuolį, abiem rankom mesti tolyn, pavyti tolyn riedantį kamuolį. Bando mesti kamuolį į ant žemės padėtą taikinį, nepargriūdamas spirti kamuolį. • Pratinasi prašyti pagalbos, reaguoti į suaugusiojo perspėjimus, kaip saugiai elgtis aplinkoje. • Pratinasi taisyklingai sėdėti, laikyti šaukštą rankoje, valgyti savarankiškai, tvarkingai gerti iš puoduko. • Pratinasi naudotis asmens higienos reikmenimis: muilu, šukomis, nosine, rankšluostėliu. • Pratinasi patys plautis rankas, nusišluostyti. • Pratinasi susitvarkyti savo žaidimų vietą: susidėti žaisliukus į vietą, pristumti kėdutę. Bando patys apsirengti, nusirengti, tvarkingai sudėti drabužėlius. 	<p>Kaip moku, taip šoku.</p> <p>Augsiu stiprus, saugus ir sveikas.. Žaidinimai.</p> <p>Aš einu, bėgu, mašina važiuoja, laivas plaukia...</p> <p>Išdaigauju kartu su žiema.</p> <p>Mano rausvi sveiki skruostukai.</p> <p>Besmegeniai panašūs į mus.</p> <p>Sportuoju aš, mama ir tėtis.</p> <p>Saugausi pavojų.</p>
3-4 metai	
<p><i>Žaidimų sritis</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Priima save tokį, koks yra: jaučiasi mylimas ir vertas meilės, svarbus; jaučiasi geras ir stengiasi būti geras. • Laikosi mandagumo ir širdingumo taisyklių. • Klausosi ir patys dainuoja liet. l. lopšines žaisdami su žaislais ar bendraamžiais, eidami miegoti pietų miego, jaučia nusiramimą. • Žaidimų metu, būnant šalia kitų, jaučia savo asmeninę erdvę, pratinasi netrukdyti 	<p>Žaidinimai, lopšinės, rateliai.</p> <p>Aš ir kiti žmonės.</p> <p>Esu įdomus sau ir kitiems.</p>

<p>kitiems.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pratinasi laikytis žaidimo taisyklių, supranta pastabas dėl saugumo. <p>Pažintinė-tiriamoji sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pratinasi taisyklingai naudotis stalo įrankiais. • Valgydamas gerai sukramto maistą, valgo tvarkingai. • Pratinasi savarankiškai praustis, naudotis muilu, rankšluosčiu, tualetu; po valgio skalauja burną, naudojami nosine. • Žino, kad gerai pažįstami žmonės, darželio darbuotojai yra geranoriški, palankūs ir jiems atsako tuo pačiu. • Žino, kad kartais ir nepažįstami žmonės gali padėti ištikus bėdai, tik reikia žinoti savo vardą ir pavardę. • Žino, kad yra blogų žmonių, todėl reikia būti atsargiam su svetimais žmonėmis. • Atkreipia dėmesį ir užjaučia žmones su negalia, ypač garbaus amžiaus ir pan. • Moka saugiai elgtis išvykos metu. • Mokosi saugiai elgtis su ugnimi, aštriais daiktais. • Sužino, kad netolimoje aplinkoje (darželio kieme, miške, pievose, kopose) augantys vaistiniai augalai gali gydyti (pušis, liepa, gyslotis, kraujažolė, čiobrelis ir k t.). <p>Judėjimo sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tyrinėja kaip juda kūnas įsitikindamas, kad galima judėti greitai ir lėtai, stipriai – silpnai. • Suranda savo erdvę ištiesdamas rankas ir kojas taip plačiai, kaip galima; juda bendroje erdvėje nesusiduriant su kitais. • Jaučia, kad kūnas gali judėti įvairiomis kryptimis: tiesiai – į šalis. • Pratinasi būti vikrus: įveikia nedideles kliūtis. • Nušoka nuo nedidelio paaukštinimo; pralenda pro kliūtis; eidamas suoleliu, lenta išlaiko pusiausvyrą; laipioja (aukštyne, žemyn) neaukštomis kopėtelėmis. • Saugiai žaidžia su įrankiais ir daiktais: meta ir pagauna kamuolį. <p>Meninė sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Moka kūno judesiu, mimika išreikšti pojūčius. • Vaizduoja transporto (lėktuvo pakilimą, laivo siūbavimą), gyvūnų judėjimą (katė medžioja peles, šokinėja varlė), buitines darbus (lygina nosinę, dažo sieną) ir kt. • Išreiškia žodžio meno, muzikinio garso sužadintą judesį. 	<p>Aš ir aplinkos daiktai bei reiškiniai.</p> <p>Aš ir gamta.</p> <p>Laikas eina.</p> <p>Aš saugus, aš žinau.</p> <p>Judam krutam.</p> <p>Augu stiprus ir sveikas.</p> <p>Sportuoju aš, mama ir tėtis.</p> <p>Mano vitaminai.</p> <p>Kuo rengtis.</p> <p>Močiutės arbata, senelio medus.</p> <p>Man kojelės, kad bėgiočiau.</p> <p>Nebylių karalius.</p> <p>Basomis per žemę.</p> <p>Kuo keliausim, kur nuvyksim.</p>
4-5 metai	
<p>Žaidimų sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tariasi dėl bendrų žaidimų, žaidžia judrius žaidimus su laipiojimu, šuoliais, bėgimu, ėjimu. • Geba žaisti su vadovaujančiuoju žaidimui, išklauso pastabas dėl saugumo. • Kontroliuoja savo elgesį (valdo pyktį, agresiją, nepasitenkinimą). • Gerbia draugų sumanymus. • Reiškia kūrybinę iniciatyvą, atsakomybę, rūpinasi savo ir kitų saugumu. • Geba veikti kolektyviai, išreikšti save judesiu, gestu, mimika, kalba. • Sutelkia fizines ir psichines pastangas; imituoja tikrovę. • Išlaiko pusiausvyrą. • Pajaučia gėrį, tiesą, atsakingumą. • Jaučia poreikį tobulinti judesių įgūdžius, išsvermę. <p>Pažintinė-tiriamoji sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žino kaip rengtis įvairių metų laiku. • Valgo neskubėdamas, naudoja servetėles. • Tyrinėja vaistinius augalus, sužino liaudiškas gydymo tradicijas. • Įsidėmi kaip galima ir būtina elgtis, judėti, kokius veiksmus atlikti. • Rodo norą laikytis susitarimų, taisyklių, numatytos tvarkos. 	<p>Mano vitaminai ir saldumynai.</p> <p>Kuo rengtis, kad man būtų šilta, patogų, gražu?</p> <p>Močiutės arbata, senelio medus.</p> <p>Sveikas vaikas – stiprus vaikas.</p> <p>Saugus gatvėje – sveikas ir laimingas namuose.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Reaguoja išgirdęs savo vardą, sutartinius žodžius, signalus, ženklus. • Suvokia fizinio grožio ir dvasios sąsajas, aplinkos ir daiktų savybes, gamtą. • Susipažįsta su visais metų laikais (skiriasi poreikiai judėjimui, aprangai, fiziniam aktyvumui). • Pradeda suvokti traumų pavojų fizinės veiklos metu ir kaip jų išvengti. • Sužino savo kūno sandarą. • Jaučia tvarkingą ir švarią aplinką. • Valosi dantis, nekrampo kietų daiktų, nevalgo nežinomo maisto. • Žino kaip pereiti gatvę, kurioje yra šviesoforas. <p>Judėjimo sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tyrinėja judesį, pajunta savo kūno galimybes: jėgą, gebėjimą keisti kryptį, kūno padėtį plokštumoje. • Judesiu reiškia jausmus, potyrius, emocijas. • Įvaldo vis didesnę greitį, vikrumą, tvermingumą. • Laviruoja judesiais: naudoja įvairius įrankius, atlieka su jais įvairius veiksmus. • Judėdamas erdvėje išlaiko pusiausvyrą, laipioja, šokinėja. • Mokosi važinėti dviračiu, paspirtuku, rogutėmis. • Kokybiškai derina judesį ir kvėpavimą, įveikia kliūtis, lavina koordinaciją, taiko. • Saugiai naudoja sporto priemones. • Gerbia draugų sumanymą, padeda vienas kitam saugiai judėti, elgtis su priemonėmis, patiria bendravimo džiaugsmą. <p>Meninė sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuria siužetus, daro rankdarbius ir t.t. sveikatos tema. • Plastiškai improvizuoja, pasitelkia įdomius, išraiškingus judesius, gestus, emocijinius pasakojimus, skaičiuotes. • Pajaučia judesio ir grožio dermę, darną. • Suvokia judesio kultūrą, išreiškia muzikuojant, žaidžiant lietuvių liaudies žaidimus. 	<p>Saugumas ir galimi pavojai.</p> <p>Kas kenkia tau ir tavo draugams</p>
5-6 metai	
<p>Žaidimų sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žaidžia judrius žaidimus su šliaužimu, pusiausvyros išlaikymu. • Įgyvendina pagrindinį savo nusistatymą žaidimui: laimėti (t.y. nugalėti kitus, būti pirmam laikantis taisyklių). • Žaidžia komandomis, kaitaliodamas tempą, lenktyniaudamas. • Greitai reaguoja į žodinį, garsinį ir regimąjį signalą. • Kontroliuoja veiksmų tikslumą ir rezultatyvumą. • Žino kaip žaidžiant komandoje apsaugoti save ir kitus nuo pavojų, traumų. <p>Pažintinė-tiriamoji sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taisyklingai sėdi valgant ir veiklos metu, stengiasi visada turėti vienkartinį nosinaičių. • Supranta, kad naudinga valgyti įvairų maistą. • Artimiausioje aplinkoje renka vaistažoles, jas džiovina ir susipažįsta su ten augančiais valgomais ir nevalgomais grybais. • Augina daržoves, sužino apie vitaminų svarbą sveikatai. • Saugo akis: vengia ilgą laiką žiūrėti į televizorių ir žaisti kompiuteriu. • Supranta, jog reikia pačiam rūpintis savo ir kitų saugumu, sveikatos išsaugojimu. • Suvokia, kas yra žalingi įpročiai ir veiksmai. • Pratinasi naudotis virbalais, adatomis, kabliukais. • Žino lopšelio-darželio pavadinimą ir adresą. • Žino, kaip pereiti gatvę per perėją be eismo reguliuotojo. • Žino svarbiausius kelio ženklus, jų reikšmes. 	<p>Saugus ir sveikas, kai žinau.</p> <p>Rūpинуosi artimųjų sveikata.</p> <p>Maistas, kad augčiau.</p> <p>Sunkumų irgi pasitaiko.</p> <p>Sveikata ir grožis.</p> <p>Noriu suprasti: „Mergaitės – liepaitės, berniukai – ąžuoliukai“ (senelių išmintis apie sveikatą).</p> <p>Vandens lašelio istorija.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Mokosi po veiklos atsipalaiduoti. • Žavisi drąsa, ištverme, kantrybe, kruopštumu, stengiasi pats toks būti. <p>Judėjimo sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tobulina visus kūno judesius. • Derina jutimus ir motoriką ryšiuose: akis – ranka – daiktas. • Judesius atlieka iš įvairių kūno padėčių, gausiai naudoja įvairius įrankius. • Varijuoja rankų judesius, atliekant manipuliacinius veiksmus. • Atlieka koordinuotus judesius kojomis, išlaiko pusiausvyrą judant erdvėje, stovint vietoje, sėdint, gulint. • Ieško ekstremalių judesių, išlaiko kūną nejudrumo, rimties būsenoje. • Pratinasi važinėti riedučiais, riedlente, paspirtukais. • Mokosi sportinių žaidimų, suvokia, kad treniruotas kūnas – sveikas kūnas. <p>Meninė sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šokio judesiu išreiškia mintis, idėjas. • Plastiškai improvizuoja, spragsi pirštais, liežuviu, švilpia. • Atranda rankų ir plaštakų judesius. • Judesiu išreiškia veikėjų charakterius. • Tapyboje ir kituose kūrybiniuose darbuose vaizduoja visą judėjimo vyksmą. • Vaizduoja gyvybės tarpsnius, būvius. • Vaizduoja darbo veiksmus, jų eigą. 	<p>Žirklys, peiliai ir degtukai – ne žaislai.</p>
--	---

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

KOMPETENCIJOS RAIŠKA:

- Domėjimasis viskuo, kas supa vaiką.
- Pojūčių jautrumas.
- Mąstymo pradmenys: loginio, kritinio, probleminio, kūrybinio.
- Gebėjimas įsivaizduoti.
- Gebėjimas apibūdinti.
- Gebėjimas taikyti keletą pažinimo būdų.

Vaikų veiksenos	Galima tematika visoms veiklos sritims
1-3 metai	
<p>Manipuliacijos su žaislais ir daiktais, žaidinimai- žaidimai, pažintinė –tiriamoji, judėjimo ir meninė veiklos sritys.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formuojasi vaizduotė, loginis mąstymas. Mėgina tyrinėti žaislų ir daiktų dalis, savybes, visaip juos dėliodami, pritaikydami vis naujoje aplinkoje. Žaidžia vardų žaidimus: atsiliepia pašauktas vardu, padrąsintas pasako savo vardą. • Vartoja įvardžius savo asmens ir kitų asmenų nurodymui: aš-tu; man-tau. Ateidamas pasisveikina, išeidamas atsisveikina, sako „ačiū“, kai jam ką nors duoda. • Pratinasi orientuotis grupėje, aikštelėje, skirti, kai kurių daiktų sudedamąsias dalis-mašinos ratas, kabina. Suvokia ryšį tarp daikto, veiksmo ir žodžio. Susipažįsta su jį supančiais gyvūnėliais - katytė, šuniukas, paukščiukas, drugelis ir kt. Įvardija, kai kurias savo kūno dalis: koja, ranka, akys. Skiria ir pavadina įvairaus amžiaus ir lyties žmones: teta, senelis, mergaitė ir t.t. • Vaikai žaidžia su jiems patinkančiais žaislais: mašinomis, įrankiais, statybinėmis kaladėlėmis, su lėlėmis, vežimėliais, kaspinais ir t.t. Manipuliuoja žaislais, suteikia jiems simbolinę prasmę. • Su žaisliukais bando žaisti kaip su gyvais, pratinasi sudėti iš kelių dalių: piramidę, žiedų bokštą, ieško aplinkoje tokio pat daikto pagal spalvą. • Atpažįsta savo žaislus, drabužėlius, kitus daiktus, deda į savo spintelę, lentynėlę, dalyvauja grupės tvarkyme. Lauke eksperimentuoja su smėliu, vandeniu ir t.t. 	<p>Žaidinimai.</p> <p>Aš ir mano nauji draugai.</p> <p>Mano mylimiausias žaisliukas.</p> <p>Gyvuliukų kiemas.</p> <p>Kas rudens kraitelėje?</p> <p>Kodėl medžiai keičiasi?</p> <p>Dvi rankelės, dvi kojelės, ausytės ir burnelė.</p> <p>Sveiki, sugrįžę paukšteliai!</p> <p>Daiktai aplink mane.</p>
3-4 metai	
<p>Žaidimų sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Save vertina teigiamai. • Save suvokia kaip savarankišką, unikalų asmenį. Žino savo ir bendraamžių vardus, skiria savo daiktus, žaislus. • Žino šeimos sudėtį, pasiskirstymą pareigomis. • Domisi profesijomis. • Pažįsta kaimynus bendraamžius ir suaugusius. • Domisi šeimos, tautos, darželio, grupės bendruomenės tradicijomis, šventėmis, dalyvauja jose, turi savo vaidmenį. • Stebi kai kuriuos reiškinius, atkartoja žaidime. • Supranta daiktų bei reiškinių įvairovės buvimą, naudoja kai kuriuos žaidimuose • Suvokia daiktų, žaislų dydį ir jų sąlyginį pastovumą. • Daiktus, žaislus lygina, grupuoja pagal vieną požymį, išskiria vieną iš daiktų 	<p>Aš.</p> <p>Aš tarp žmonių.</p> <p>Aš ir aplinka.</p> <p>Augalai lauke.</p> <p>Augalai palangės „darže“.</p> <p>Namų augintiniai ir miškų gyvūnai.</p> <p>Gražu, švaru</p>

<p>grupės, pasirenka žaidimui.</p> <p>Pažintinė-tiriamoji sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eksperimentuoja su mažiau įprastais daiktais. • Vartoja dydį, spalvą, kvapą, skonį, paviršiaus ir vidaus savybes apibūdinančias sąvokas. • Įgyja supratimą apie kiekį ir skaičių. Vartoja kiekinius skaitvardžius. • Skaičiuoja iki 3. • Perpranta kelintinį žymėjimą skaičiumi, trijų sekoje. • Skiria gerąją pusę nuo išvirkščiosios, išverčia drabužius. • Intuityviai orientuojasi laike suvokdamas paros laiko tėkmę. • Domisi augalų dygimu, augimu, brendimu, sunykimu. • Naudojasi augmenijos turtais. • Stebi gyvūnus artimoje aplinkoje. • Suvokia gyvūnų gyvybės ratą, nusako gyvūnų panašumus ir skirtumus. • Jaučia žmogaus ir gyvūnijos ryšį. • Klausinėja apie gyvūnų teikiamą naudą. • Žino kad yra žalingų žmogui gyvūnų. • Jaučia atsakomybę ir rūpestį už gyvūnus. • Stebi ir tyrinėja kai kuriuos negyvosios gamtos objektus bei reiškinius. • Stebi vandenį, smėlį, įvairių rūšių dirvožemį, akmenis, jų tarpusavio poveikį, žino reikšmę žmonėms ir gyvuliams. • Vardija oro ir klimato reiškinius įvairiais metų laikais. • Trumpai apibūdina metų laikus, būdingą spalvą, kvapą, garsus, „jausmus“, „skonį“. • Suvokia oro buvimo faktą, jo svarbą visai gyvajai gamtai. • Stebi jūrą ramiai ir pučiant vėjui. • Vardija dangaus šviesulius • Klausosi pasakų, mitų, dainų, patarlių, priežodžių, mįslių apie žemę, vandenį, akmenis, dangų, saulę, mėnulį, žvaigždes, vėją, lietus, metų laikus. <p>Judėjimo sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Orientuojasi apibrėžtoje erdvėje. • Skiria kas prieš, už, kairėje ar dešinėje jo pusėje, virš, po jų. • Nustato, nurodo ir pavadina kryptį pirmyn ar atgal juda. <p>Meninė sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geba piešti kelias geometrines figūras. • Žino, kaip naudotis akvarele ir guašu. • Moka kelias piešimo technikas. • Kuria ne vienas, derina veiksmus. 	<p>grupėje, kiemelyje, parke.</p> <p>Kas būna, kai šviečia saulė, kas – kai nešviečia.</p> <p>Ką veikiu ryte, ką vakare, žiemą, vasarą.</p> <p>Domiuosi technika.</p> <p>Vėlinės.</p> <p>Kalėdos – mano laukiamiausia šventė.</p> <p>Žiemos išdaigos. Kodėl žiema bėga iš kiemo?</p> <p>Gyvybės atbudimas.</p> <p>Motulė mieliausia.</p> <p>Mano namučiai.</p> <p>Matau mėnulį, saulę.</p>
4-5 metai.	
<p>Žaidimų sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žaidžia žaidimus, kuriuose reikia savito kūrybinio sprendimo: slėpynėmis, spėliojimais, naudojant kaukes, persirengimus, pantomimą, šešėlių kalbą. • Žaidžia žaidimus savo veiksams kontroliuoti, emocijoms valdyti (įvairius draudimus ir t.t.). • Žaidžia žaidimus pastabumui, galvotumui, proto lankstumui atskleisti: susiorientuoja situacijoje, parodo nuovoką, logiką, priima greitą sprendimą. • Pratinasi aktyviai savarankiškai veikti norint pamatyti, kas iš to išeis. • Tyrinėja naujus anksčiau nematytus žaislus, bandymais išsiaiškinti nežinomus dalykus. • Pratinasi ieškoti, bandyti, kitaip panaudoti tą patį žaislą, erdvę, tą patį objektą, statyti, konstruoti kitaip, naujai. 	<p>Ar gyvūnai panašūs į mus?</p> <p>Nebylių karalius.</p> <p>Sugedęs telefonas.</p> <p>Katinas ir spalvos.</p> <p>Augame mes, auga</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Bando įveikti žaidime atsiradusias kliūtis, naudojant fizines ir protines pastangas. • Išreiškia savo išgyvenimus, pasitikėjimą savo jėgomis, mokėjimą savarankiškai veikti su žaislais, pažeria idėjas ir sumanymus ir dėl to jaučia vidinį pasitenkinimą. • Pratinasi prie tvarkos: mėgina taisyti sulūžusį žaislą savo jėgomis ir auklėtojai padedant. • Žaidžia atspindėdami suaugusiųjų darbą. • Domisi kitais, bando susitarti tarpusavyje dėl žaidimo temos, pasidalinant žaislais, vaidmenimis. • Geba žaidimuose pritaikyti pačių perdarytus, pritaikytus žaislus. • Priima ir įvertina kitų pasiūlymus. • Orientuojasi aplinkoje, panaudojant, įvaldant sudėtingesnius veiksmus. <p>Pažintinė-tiriamoji sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Domisi žvėrelių gyvenimu įvairiais metų laikais, jų gyvenimu gamtinėmis sąlygomis. • Kaupia žinias apie naminių gyvūnų gyvenimą ir jų jauniklius. • Skiria ir teisingai apibūdina visas naminių gyvūnų kūno dalis ir elgesį, ypatybes, jų mitybą, judėjimą, naudą žmogui. • Tikslina supratimą apie pažįstamų naminių gyvūnų gyvenimą ir žmonių darbą juos prižiūrint. • Domisi retesniais, dar nežinomais naminiais gyvūnais. • Pavadina ir pažįsta į darželio teritoriją atskrendančius paukščius (bent 3-4 rūšis pagal spalvą, dydį, balsus), pažįsta ir reiškia norą stebėti Kuršių marių vandens paukščius ir jų jauniklius, globoti į darželio kiemą atskrendančius miško paukščius, voveraites. • Skiria ir pavadina drugelius, vabzdžius, laumžirgius. • Suvokia gyvūnų gyvybės raidą, sužino apie gyvūnų prisitaikymą prie metų laikų kaitos. • Žino apie sezoninius reiškinius gamtoje. • Jaučia atsakomybę už šalia esančius gyvūnus (neieško ir neardo lizdelių, nedrasko skruzdėlynų ir pan.). • Pagal galimybes pratinasi prižiūrėti savo naminius gyvūnėlius (valyti narvelius, akvariumus, terariumus). • Stebi ir tyrinėja medžius, krūmus. • Pažįsta ir pavadina daržoves. • Supranta, kad augalai skiriasi savo dalimis (šaknimis, kamienais, stiebais, lapais, sėklomis, ir pan.) • Skiria augalus pagal lapų, žiedų spalvą ir formą (1-2 naujas žolinių augalų rūšis). • Suranda ir pavadina miško uogas (žemuogė, mėlynė, bruknė), grybus. • Žino Neringos miško, pamario krantų, kopų augalus, randa kur jie auga. • Atpažįsta ir pavadina sodo, daržo augalus, jų būdingus spalvos, formos, skonio požymius, panaudojimo maistui būdą. • Suvokia augalų gyvybės ratą. • Pajunta žmogaus ryšį su augalija (apranga, maistas, vaistai, grožis). • Jaučia atsakomybę už šalia augančius augalus (padeda prižiūrėti). • Nelaužo, nežaloja krūmų ir medžių, be reikalo neskina gėlių ir žolynų. • Stengiasi apibūdinti orą. • Nusako kai kurias vandens ir sniego savybes. • Stebi ir tyrinėja dirvožemio paviršių. • Stebi Kuršių marias, Baltijos jūrą, Nidos mišką, kopas, saulės laikrodžio šešėlius ir t.t. įvairiais metų laikais. 	<p>medžiai, gėlės, daržovės, gyvūnai.</p> <p>Diena ir naktis.</p> <p>Spalvos ir formos.</p> <p>Ką žada oras.</p> <p>Aš berniukas, tu mergaitė.</p> <p>Maistas mus augina ir stiprina.</p> <p>Kaip pažinti save?</p> <p>Pasakų šalyje.</p> <p>Skaičių pasaulyje.</p> <p>Mūsų namai.</p> <p>Aš ir gamta</p> <p>Ką slepia miškas.</p> <p>Keičias laikas, mainos rūbas.</p>
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Sužino, jog dangaus kūnai veikia augalus, gyvūnus ir žmones. • Susipažįsta su dar nežinomais artimiausios aplinkos daiktais, skiria jų požymius, medžiagą (medis, metalas, popierius, audinys). • Orientuojasi į kai kuriuos netoli darželio esančius visuomeninius pastatus (bažnyčia, ligoninė, policija, gaisrinė, Neringos savivaldybės pastatas ir kiemas, parduotuvė, Neringos sporto mokykla ir kt.). • Įgyja žinių apie visuomeninį transportą, laikosi elementarių saugaus eismo taisyklių. • Domisi gimtosiomis vietomis, žino miesto, gatvės, kurioje yra darželis, pavadinimą. • Pastebi vykstančius pakitimus aplinkos gyvenime (darželio remontas, naujos statybos mikrorajone ir pan.). • Dalyvauja šventėse, susipažįsta su tradicijomis ir papročiais, susijusiais su šeimos gyvenimu (krikštynos, vestuvės, Motinos diena ir pan.), bendruomenės ir tautos gyvenimu (kalendorinės, bažnytinės ir valstybinės šventės). • Domisi senovine ir šiuolaikine technika, susisiekimo priemonėmis, senoviniais ir šiuolaikiniais buities daiktais. • Susipažįsta su lopšelio-darželio darbuotojų ir kitų suaugusiųjų profesijomis, jų darbo turiniu. • Skaičiuoja daiktus iki 5, vartoja kelintinius skaitvardžius, pasako iš eilės visus skaitvardžius, rodydamas kiekvieną daiktą. • Derina skaitvardžių ir daiktavardžių giminę, skaičių, linksnį. • Lygina dvi daiktų grupes, jas skaičiuoja, atskaičiuoja. • Lygina mažiaus kontrastingus daiktus pagal dydį, ilgį, plotį, aukštį, storį. • Susipažįsta ir randa aplinkoje trikampį, stačiakampį, kubą, rutulį. • Išreiškia žodžiais daikto santykį su savimi (prieš, už, šalia ir pan.). • Pratinasi teisingai vartoti sąvokas – vakar, šiandien, rytoj. • Skiria paros dalis (pagal gamtos reiškinius). <p>Judėjimo sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Orientuojasi apibrėžtoje erdvėje. • Skiria kas prieš, už, kairėje ar dešinėje jo pusėje, virš, po jų. • Nustato, nurodo ir pavadina kryptį pirmyn ar atgal juda. <p>Meninė sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geba reikšti linijomis literatūros, muzikos kūrinius ar kitokius meninius išpūdžius. • Geba piešti įvairias geometrines laisvo kontūro formas, įvairiai jas jungti. • Geba pamatyti ir kalbėti apie skirtingas linijas gamtoje (pavasari, vasarą, rudenį, žiemą). • Žino kaip ir pratinasi maišyti dvi spalvas, kad gauti trečią. • Pratinasi pažinti atspalvius. • Pratinasi orientuotis įvairaus dydžio popieriaus lapuose. • Geba kirpti trikampį, stačiakampį ir kt., iš sukarpytų įvairių formų sudėlioti siužetą. • Aplikavimą derina su piešimu, tapymu, štapavimu. • Geba daryti pirštų, plaštakos, pėdos atspaudus molyje, plastiline, šlapiame smėlyje. • Pina iš įvairių spalvų popieriaus juostelių, šiaudelių. • Domisi tautos tradicijomis, Neringos miesto renginiais (miesto šventės, folkloro festivaliai ir pan.), perteikia savo išpūdžius piešiant, pasakojant, konstruojant. 	
5-6 metai.	
<p>Žaidimų sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skiria ir apibūdina gyvūnus pagal išorę, gyvenimo būdą, tikslina supratimą apie 	

<p>vabzdžių ir kt. gyvūnų gyvenimą.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tyrinėja, grupuoja gamtinę medžiagą. • Kaupia informaciją apie vandens savybes. • Atlieka bandymus, stebėjimus, tyrinėjimus su natūralia ir dirbtine šviesa. • Žaisdami lygina, grupuoja daiktus (pagal spalvą, formą, medžiagą), eksperimentuoja su mažiau įprastais daiktais – juos ardo, konstruoja ir pan. • Žaidžia siužetinius žaidimus apie saugų eisimą, atspindinčius žmonių ir gyvūnų gyvenimą, elgseną, tradicijas. • Žaidžia monetomis iki dešimt centų vertės, moka paprasčiausias monetų keitimo operacijas. • Dėlioja daiktus didėjimo, mažėjimo tvarka pagal plotį, ilgį, aukštį, didumą, storį. <p>Pažintinė-tiriamoji sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pastebi, kokius drabužėlius nešioja ir berniukai, ir mergaitės, o kokius tik berniukai, tik mergaitės. • Stebi rentgeno nuotraukas, paveikslėlius su skeleto atvaizdais. • Suvokia vaisių baudą, saldumynų pertekliaus žalą. • Stengiasi pajusti savo širdies plakimą, jos ritmą, suvokti, kad kūnas vystosi ir keičiasi: gimsta, auga, sensta, miršta. • Lygina save dabar su savimi praeityje, ateityje (pagal fonuotraukas, fantazuojant). • Matuojasi, sveriasi ir tai įrašo į albumą, lygina save su kitais šeimos nariais. • Ragina auklėtoją aplankyti gaisrinę, biblioteką, paštą, polikliniką, smėlio laikrodį, ir pan.). • Nori sužinoti artimiausių miestelių, kalvų, kopų, daubų ir pan. pavadinimus, išgirsti pasakojimų apie jų atsiradimą. • Turi žinių apie kai kuriuos iškilus gimtinės žmones – menininkus, švietėjus, apie gimtosios vietovės praeitį (Martynas Liudvikas Rėza, Eduardas Jonušas, Algirdas Marčius, Albertas Danilevičius ir kt.). • Lygina gretimais skaičius, nustato tarpusavio ryšius bei santykius. • Lygina tokių pačių daiktų, išdėliotų įvairaus didumo tarpais, grupes. • Suvokia funkcinį erdvės išnaudojimą (uždara, atvira erdvė). • Jaučia atskirų laiko atkarpų trukmę (ką galima nuveikti per minutę, 10 minučių, dieną, savaitę, metus). • Tyrinėja gyvybę vandens lašelyje, ant žmogaus odos, po žemėmis, po medžio žieve ir t.t. <p>Judėjimo sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tyrinėja, kaip juda kūnas, pajunta savo didžiausią tempą. • Ištiria galimus kelio būdus: tiesus, vingiuotas kelias, ratas, zigzagas, juda pagal kelią. • Pajunta, kokių kūno dalių judesiai labai pakeičia kūno formą. • Vaizduoja civilizacijos reiškinių, gamtos būvius judesiu (vaizduoja visą judėjimo vyksmą, pvz.: lėktuvo). • Vaizduoja gyvybės tarpsnius, būvius. • Vaizduoja darbo veiksmus, jų eigą (pvz.: skalbimas: drabužių rinkimas į pintinę, dėjimas į skalbimo mašiną, džiovinimas, džiovinimas). <p>Meninė sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pasidaro savo vardo kortelę. • Kuria kaukes su skylėmis akims, nosytei, burnytei. • Daro siluetus – apibrėžia ant popieriaus lapo gulinčio vaiko kontūrus, juos lygina su kitais, visaip išgražina. • Nupiešia autoportretą. • Kuria portretus iš domino kauliukų, lėles iš laikraštinio popieriaus ir kt. 	<p>Aš noriu pažinti save.</p> <p>Aš ir gamta.</p> <p>Laikas keičiasi.</p> <p>Žmonės keičiasi.</p> <p>Mano Gimtinė.</p> <p>Aš savo Tėvynėje.</p> <p>Galiu pirkti, keisti, taupyti.</p>
--	---

• Piešia ornamentus, kuria tautodailėje pritaikomus raštus. • Kuria kartu su auklėtoja grupės kambario, darželio maketą. • Konstruoja kelius, gatves, tiltus, pastatus, stebėtus aplinkoje ar įsivaizduojamus.	

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

KOMPETENCIJOS RAIŠKA:

- Gebėjimas kalbėtis su suaugusiais ir vaikais.
- Gebėjimas kalbant atsižvelgti į situaciją.
- Gebėjimas kurti naujus žodžius.
- Gebėjimas pasakoti, deklamuoti.
- Gebėjimas pastebėti ženklų, raidžių panašumus, skirtumus.
- Domėjimasis rašmenimis.
- Gebėjimas kalbinę raišką sieti su kitomis raiškos formomis.
- Elementariai išlavintas kalbos jausmas.

Vaikų veiksenos	Galima tematika visoms veiklos sritims
1-3 metai	
<p>Manipuliacijos su žaislais ir daiktais, žaidinimai- žaidimai, pažintinė –tiriamoji, judėjimo ir meninė veiklos sritys.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bando įvardinti, žaislus ir daiktus, jų dalis. Mėgdžioja draugų, auklėtojos, veiksmus, kalbą, poelgius, vyresnių brolių ir seserų emocijų raiškos būdus. • Mimika, gestais išreiškia meilę, gerą nuotaiką, nerimą, pyktį. Ieško daiktų, kuriuos auklėtoja įvardija: lėlė, mašina, kiškutis ir kt. Bendraudami su auklėtoja, reiškia palankumą, pasitenkinimą šypsodamasis, o nepalankumą – pykdamas, verkdamas. • Pasako savo ir kitų vaikų vardus, atsiliepia pašauktas vardu, klausinėja, pratinasi atlikti nesudėtingus paliepiumus. • Vartoja žodelius padedančius bendrauti: „noriu“, „duok“. Domisi kitais vaikais, pats ieško draugo savo žaidimams. • Klausosi gyvūnėlių garsų: kačiuko miaukimo, šuns lojimo, karvės mūkimo, vištos kudakavimo. Varto knygeles kartu su auklėtoja, tėveliais, tyrinėja paveikslėliuose pažįstamus daiktus, situacijas. Pratinasi susikaupti stebint daiktus, žiūrinėjant paveikslėlius, žaislus. • Žaidžia ratelius, derina judesius su dainelės žodžiais. Žaisdamas su žaislais spontaniškai atkartoja girdėtus garsus, žodelių junginius. • Atlieka draugų ar suaugusiojo nurodymus, prašymus, padėkoja, paprašo, pratinasi kalbėti dialogu. Vartydamas knygelę išreiškia savo emocijas, atkartoja gyvūnėlių judesius, „kalbą“, bando keverzoti, paišenti. Skiria knygelės apačią ir viršų, varto knygeles, bando pasakyti, ką mato paveikslėliuose. • Klausosi aiškinimų, patys bando sakyti, klausti. Žaidžia su žaislais, įtraukia į savo veiklą grupės draugus. Klausio auklėtojos pasakojimų, kartoja atskirus žodžius, pamėgdžioja gyvūnų garsus ir eiseną. 	<p>Kalbu ir klausausi.</p> <p>Linksmi ir sumanūs.</p> <p>Žaidinimai, rateliai, dainelės.</p> <p>Mano dienele – pasakojimas iš mamos ir tėčio lūpų</p> <p>Garsiukų ir raidelių šokis.</p> <p>Margumynai mano knygelėse.</p>
3-4 metai.	
<p>Žaidimų sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pratinasi bendrauti su bendraamžiais, pasiūlant ką nors daryti kartu, vienam ar keliems. • Supranta, kad suaugusio žmogaus šypsena, žvilgsnis, švelnus kalbinimas kviečia bendrauti. • Supranta, kad bendraamžiai kviečia bendrauti. • Pats parodo iniciatyvą bendrauti, kreipiantis malonia veido išraiška. • Supranta suaugusiojo nurodymą, prašymą ir pratinasi bent retsykais nusileisti, paklusti. <p>Pažintinė-tiriamoji sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ieško ryšio su artimiausiais žmonėmis (tėvai, auklėtoja, auklėtojos padėjėja). 	<p>Žaidinimai, rateliai</p> <p>Aš – savo tėvelių vaikas.</p> <p>Aš noriu pažinti save.</p> <p>Aš tarp žmonių.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Pratinasi atsiskirti nuo tėvų, prašo informacijos. • Nuoširdžiai domisi kitais žmonėmis, bei tikisi jų geranoriško dėmesio. • Pajunta, kad kalba leidžia išreikšti jausmus, mintis, valią. • Domisi parašytu žodžiu, pavaizduoja simboliu. • Pratinasi žymėti daiktus įvairiais simboliais. • Pratinasi savo nuomonę reikšti ne taip kategoriškai, pratinasi suprasti ir gerbti kito nuomonę. <p>Meninė sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Supranta skaitomo teksto ir iliustracijos ryšį. • Vaikas domisi skaitoma lietuvių liaudies pasaka, daina, žaidimu, garsažodžiu. • Pratinasi klausytis žemaičių tarmės pokalbių, dainavimo, sekimo, deklamavimo. • Pajunta kalbos melodingumą, skambesį, gamtos garsų pamėgdžiojimuose, tautosakoje. • Suvokia aplinkos objektų, reiškinių, būsenų įvardijimą tarmiškai ir bendrine kalba. • Padedant auklėtojai, atpasakoja trumpus tekstus, pasakėles, savo kalbą palydint gestais ir mimika. • Suvokia piešinio, iliustracijos prasmę. • Suvokia „gyvų vaizdų“ prasmę: animacinius filmukus. 	<p>Aš ir gamta.</p> <p>Noriu bendrauti.</p> <p>Laikas keičiasi.</p> <p>Mano Gimtinė, mano Tėvynė.</p> <p>Mokausi susitarti.</p> <p>Kodėl daiktus vadina ne visi vienodai?</p> <p>Gražių žodžių paradas.</p> <p>Darau knygelę sau.</p>
4-5 metai.	
<p>Žaidimų sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pratinasi kalbėti su keliais vaikais iš karto, pajunta kada suaugusiam ar vaikui liūdna, bloga. • Žaidimo, bendros veiklos dėlei įpranta ne tik vadovauti kitiems, bet ir paklusti kitų valiai. • Žaidžia raidėmis, žodžių kortelėmis, suvokia, kad tai kalbos ženklai. • Plėtoja žaidimo siužetą, įsivaizduojant kur ir kada vyksta veiksmas. • Netyčia užkliudžius draugą, pratinasi atsiprašyti, parenkant malonų žodį. • Žaidžia lietuvių liaudies žaidimus su pirščiukais. • Liūliuoja lopšines lėlytėms, „skaito“ knygeles. <p>Pažintinė-tiriamoji sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žavisi šnekamosios kalbos gyvumu, spontaniškumu, tarmiškumu. • Įsiklauso ir išgirsta atskirus garsus. • Įvardija dažnai matomus daiktus, gyvūnus, augalus, gamtos reiškinius, žmones, įvardija atliekamus veiksmus. • Pasižymi savo baldelius, asmeninius daiktus pirmąja raide. • Pratinasi kartu su auklėtoja kurti pasakojimus ir juos užrašyti. • Pratinasi štampuoti savo, mamos, tėvo vardų raides. • Supranta, ko moko senolių išmintis, pasakoja pagal paveikslus. • Klausosi sekamų pasakų, sakmių, padavimų. • Pajunta teksto ir vaizdo, teksto ir mimikos, teksto ir judesio bei mimikos ryšį. • Spėlioja patarlių, priežodžių, pasakų be galo prasmę. <p>Judėjimo sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Susitaria dėl bendrųjų judriųjų žaidimų kartu žaidimo. • Skanduoja šokinėjant per šokdynę. • Vaizduoja judesiais, veiksmais vaizdinguosius veiksmazodžius (kūprinti, sėlinti, dumti, strikinėti, stebėti ir pan.) • Eina, bėga pagal priežodžius (pvz.: eina kaip apsivalgęs). • Mimika, gestais ir viso kūno plastika kuria savo vaizduotės pasakos veikėjus. <p>Meninė sritis.</p>	<p>Iš pasakų skrynelės.</p> <p>Šimtai kalbų.</p> <p>Pasakoriaus kėdė.</p> <p>Sukūriau dainelę,</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Štampuoja pirštukais. • Reiškia linijomis, piešiniu, dailės darbeliu literatūros, muzikos kūrinio ar kitokius meninius įspūdžius. • Plėšo nesudėtingas formas iš popieriaus, dėlioja jas pagal siužetą. • Piešia, tepa lietuvių liaudies ornamentus, dėlioja ornamentus iš smulkios mozaikos. • Inscenizuoja, seka trumpas pasakėles, istorijas. • Kuria pasakoms, istorijoms pradžia ar pabaigą. 	
5-6 metai.	
<p>Žaidimų sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Moka tėvų, suaugusių įvairių senoviškų žaidimų, pamoko kitus. • Panaudoja žaidimus su pirštais ir rankomis (lažybas, varžybas) tarpusavio supratimui didinti. • Žaidžia žodinius žaidimus, pasitelkia nepiktam pasišaipymui, žaismingai nuotaikai sukelti (erzinimai ir palyginimai). • Panaudoja juokingą, absurdišką eiliavimą. • Reiškia savo nuomonę, suvokiant, kad nuo tavęs priklausys vienoks ar kitoks sprendimas, veiksena, elgesys. • Žaidžia fantazuojant, laisvai, džiugiai, jungiant realybę su prasimanytais dalykais, pasakų epizodais. • Aiškinasi vaidmenų teises ir pareigas. • Stengiasi apginti savo numanymą, žaidimo matymą, įsiklausyti, nusileisti, priimti. • Dalinasi pažintine informacija. • Susitaria dėl sutartinių daiktų, ženklų, kartu juos atrenka. • Daro išvadas, tariasi dėl kito žaidimo. <p>Pažintinė-tiriamoji sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bendraujant keičiasi, dalijasi pažintine informacija apie sudėtingus reiškinius, priežastinius ryšius, procesus, techniką, kosmosą. • Diskutuoja įvairiais klausimais, siekiant įsitvirtinti kaip žinovas. • Bendraamžiams išdėsto kilusias problemas, siekiant jas kartu spręsti. • Kartu su kitais kelia elementarias hipotezes, jas tikrina, svarsto, diskutuoja. • Suvokia mimikos komunikaciją, ją naudoja saviraiškai. • Supranta mimikas, pavaizduotas piešiniu, grafiniu būdu. • Suvokia humoristinių paveikslėlių, karikatūrų prasmę, absurdo paveikslėlių neatitikimą tikrovei. • Kuria tekstą iliustracijos pagrindu. • Kalba išreikšdamas emocijas, mintis, valią, sustiprina muzika, vaizdais, judesiu, mimika. • Retkarčiais matomų daiktų, žmonių, gamtos reiškinių, augalų, švenčių, apeigų, kitų gyvenimo reiškinių įvardijimas • Įvardija retkarčiais atliekamus veiksmus, matomus daiktus, reiškinius. • Suvokia ir įvardija santykius tarp žmonių • Komentuoja įvairius tautodailės ir kitus meno kūrinius, paveikslus, skulptūras. • Deklamuoja, seka liaudies ir literatūrinės pasakas - praeities ir šiuolaikinius. • Pažįsta simbolių gatvėse (gatvių pavadinimai), parduotuvėse (reklaminiai bukletai, kainų kortelės, čekiai ir t.t.). • Rašo savo vardą spausdintom didžiosiom raidėm. • Randa savo vardą knygoje, spaudiniuose. <p>Judėjimo sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Įgyja savitą bendravimo ir bendradarbiavimo patirtį. • Įgyja elementarius savikontrolės įgūdžius, stengiasi kiek leidžia vaikiškos galimybės išlaikyti rimties, nejudrumo pozą. • Žavisi drąsa, ištverme, kantrybe, kruopštumu ir stengiasi pats toks būti. 	<p>Vyrauja vaikų pasiūlytos temos, diskusijos.</p> <p>Mes nebūsim dribkojėliai – būsim puikūs šokėjėliai.</p> <p>Raidelės man ir visiems.</p> <p>Mes – grupės šeiminkai.</p> <p>Taisyklės man ir kitiems.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Moka rikiuotis ar persirikiuoti į dvi-tris voras, ratus, eiles pagal komandą, ženklus, simbolius. • Pratinasi paklusti ir vadovauti. • Pratinasi judėti, veikti drauge, sutartinai jaučiant kitą šalia <p><i>Meninė sritis.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Su aiškia motyvacija piešia laiškus. • Kuria grupinį paveikslą. • Aiškinasi tradicinės kultūros vertybes. • Suvokia meninio judesio komunikacinę prasmę. • Kalboje reiškia emocijas, mintis, valią, stiprina muzika, vaizdu, judesiu, mimika. • Inscenizuoja tinkamai parinktus kūrinėlius. 	
---	--

MENINĖ KOMPETENCIJA

KOMPETENCIJOS RAIŠKA:

- Jautrumas grožiui.
- Jautrumas įvairių meno šakų raiškos priemonėms.
- Gebėjimas reikšti savo nuotaiką, jausmus meninės raiškos priemonėmis.
- Gebėjimas kurti.
- Gebėjimas atrasti patrauklius ir priimtinius meninės raiškos būdus.
- Gebėjimas dalytis išpūdžiais.
- Jautrumas gamtos garsams, muzikai.
- Pastabumas ir jautrumas metų laikų kaitai.

Vaikų veiksenos	Galima tematika visoms veiklos sritims
1-3 metai	
<p>Manipuliacijos su žaislais ir daiktais, žaidinimai- žaidimai, pažintinė –tiriamoji, judėjimo ir meninė veiklos sritys.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Išmėgina įvairias ritmo galimybes (mediniu šaukštu, lazdele, stuksena į metalą). Noriai žaidžia ratelius, atlieka veiksmus pagal dainelės žodžius. • Klausosi linksmų, ramių kūrinėlių, liaudies dainelių, lopšinių, niūniavimų. Bando atkartoti girdėtos dainelės, lopšinės žodžius. Muzikuoja su kitais, ritmiškai barškina barškučiais koncertuoja drauge su suaugusiais ir vaikais. • Bando muzikuoti individualiai, ugdomi sceninį elgesį, nusilenkia žiūrovams. • Žiūri trumpus vaidinimus su garsais ir judesiais, bando juos kartoti, bando įvardinti judesius ir garsus: „meškutis šoka“, „katinėlis sako „miau“ ir t.t. <p>Dailės raiška:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Susipažįsta su piešimo priemonėmis. Pažįsta 2-4 spalvas. • Piešia taškelius, brūkšnelius, horizontalias linijas, didelius ir mažus apskritimus, vaizduoja nesudėtingos formos daiktus, reiškinius – saulutę, dangų, pievą, sviedinuką ir kt. • Teplioja, piešia atskiras kūno dalis: katinėliui ūsus, pėdutes ir t.t. • Sava kalba pasakoja ką pavaizdavo darbelyje, bando jį pavadinti, reikšti savo mintis. • Džiaugiasi savo ir draugų darbeliais, žaidžia su jais, kuria grupinius darbelius, didžiuojasi savo darbeliais, rodo juos suaugusiam, laukia pritarimo, pagyrimo. 	<p>Aš galiu.</p> <p>Močiutės pasakaitės.</p> <p>Žaidinimai, rateliai, dainelės</p> <p>Švenčiu, žaidžiu, šoku.</p> <p>Metų spalvos.</p> <p>Piešiu aš, mama ir tėtis.</p>
3-4 metai.	
<p>Žaidimų sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žaidžia vaidmeninius žaidimus. • Naudojasi vaidmens reikmenimis ir kaukėmis. • Atkuria stiprius išgyvenimus. <p>Pažintinė-tiriamoji sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žaidžia vaidmeninius žaidimus. • Naudojasi vaidmens reikmenimis . • Atkuria stiprius išgyvenimus. • Žaidimai su kaukėmis. • Eksperimentuoja su įvairiomis turinėmis medžiagomis: plastilinu, drėgnu smėliu, lipniu sniegu, pagaliukais, gamtine medžiaga, plastikumu dengta viela ir kt. • Laisvai veikia įvairiomis medžiagomis mažoje ir didelėje erdvėje. 	<p><i>Temos siejamos su kitų kompetencijų tematika visuose amžiaus tarpsniuose.</i></p> <p>Atėjau į linijų ir spalvotų dėmių pasaulį.</p> <p>Žaidinimai, rateliai, dainelės.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Derina įvairių ir vienodų formų, dydžių, spalvų detales. <p><u>Dailė, tautodailė:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gėrisi dailės kūriniais. • Naudojasi pieštukais, flomasteriais, teptukais, pagaliukais, įvairių rūšių kreidelėmis, pirštais, rankomis, kojomis, kūnu. <p><u>Drama, tautosaka, literatūra:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pasakoja trumpas pasakėles, deklamuoja eilėraštkus. • Žiūri trumpus vaidinimus. <p><u>Muzika, tautosaka, literatūra:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Domisi garsų skambėjimu, išgavimu. • Klauso gamtos garsus ir mechaninį triukšmą. • Klauso buitinių garsų. • Klauso tylos. • Klausosi liaudies ir profesionalų kompozitorių sukurtos muzikos. • Jaučia skirtingą tempą, dinamiką, tembrą, nuotaiką. • Skiria žanrus: daina, ratelis, šokis. • Išbando balso galimybes. • Dainuoja(-re - la- diapazone) unisonu su instrumentų pritarimu. • Dainavimą palydį ritminiais judesiais. • Išmėgina įvairiausias ritmo raiškos galimybes. • Ritmą „skaito“ žingsneliais, plojimu, kūno judesiais. 	<p>Formos ir erdvės santykis.</p> <p>Klausausi daugybės garsų.</p> <p>Pasakos – dažni mano svečiai.</p> <p>Aš – kūrėjas.</p>
4-5 metai.	
<p>Žaidimų sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konstruoja įvairius statinius iš stambių ir smulkių statybinių detalių. • Geba naudoti pantomimą, judesius, šešėlių kalbą. • Atkuria , pamėgdžioja pasirinkto vaidmens (suaugusiojo) pramogavimu, polinkiu menui (piešia, muzikuoja, dainuoja, vaidina ir t.t.) • Atgaivina žaislus, daiktus, suteikiant jiems gyvybiškumo, kažką pamatant skruzdėlyne, medžio skiedroje, akmenuke, lazdelėje ir kt. naudojant kūno, rankų judesius, vaidmeniui būdingus gestus, mimiką ir garsus. <p>Pažintinė-tiriamoji sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eksperimentuoja su įvairiomis grafikos priemonėmis ir medžiagomis atrasdami įvairius raiškos būdus. • Žaidžia teptuku viena, dviem, trim ir daugiau akvarelės ar guašo spalvomis. • Naudojasi spalvų įvairove ir jas skiria. • Plėšo, lanksto įvairias netaisyklingas ir geometrines formas, išgauna įvairią faktūrą. • Dėlioja, klijuoja paruoštas stambias formas ir pripiešia smulkias detales. • Naudojasi įvairiais štapais. • Eksperimentuoja su įvairiomis turinėmis medžiagomis: plastilinu, drėgnu smėliu, lipniu sniegu, pagaliukais, gamtine medžiaga, plastikumu dengta viela ir kt. • Laisvai veikia įvairiomis medžiagomis mažoje ir didelėje erdvėje. • Derina įvairių ir vienodų formų, dydžių, spalvų detales. Gėrisi dailės kūriniais. <p><u>Dailė, tautodailė:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Piešia simbolinius žmones (apskritinė galva, linijinės kojos ir rankos). Juos praturtina įvairiomis savo paties atrastomis detalėmis, jiems suteikia vardus. • Esant poreikiui, apvedžioja lapų, plaštakos, pėdų ar kitų daiktų kontūrus, vėliau juos išdekoruoja. • Brėžia linijas, apskritimus ir kitas figūras. • Kerpa nesudėtingas lenktų linijų formas. Iš jų sudėlioja ir priklijuoja norimą daiktą. 	<p><i>Temos siejamos su kitų kompetencijų tematika visuose amžiaus tarpsniuose.</i></p> <p>Menų savaitės.</p> <p>Atrakinsiu smuiko rakteliu muzikos skrynelę.</p> <p>Teptuko šėlionės.</p> <p>Galiu nupiešti, pavaizduoti, sukurti.</p>

<ul style="list-style-type: none"> Lipdo ir modeliuoja iš plastilino, daro raižinius ant molio plokštės. <p><u>Muzika, tautosaka, literatūra:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Atpažįsta gamtos garsus (marių bangų pleškenimą, jūros bangų gausmą, ažuolų ošimą, paukščių balsus) būdinguose muzikos garsuose. Skiria atskirų instrumentų (būgno, dūdelės, varpelio) tembrą. Išmėgina įvairius vaikiškus ritminius ir melodinius instrumentus, pritaria melodijai, improvizuoja. Kuria ritmus žodžiams, skanduoja trumpus tekstus. Eina rateliu, keičia kryptį (į dešinę, į kairę), jį mažina, didina, eina šoniniu žingsneliu. <p><u>Drama, tautosaka, literatūra:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Plėtoja žinomą veiksma, išreiškiant judesiu, kalba, mimika. Ieško išraiškos būdų vaidyboje. 	
5-6 metai.	
<p>Žaidimų sritis.</p> <ul style="list-style-type: none"> Žaidžiant, vaidinant, bando išreikšti, interpretuoti, kurti, fantazuoti drauge su kitu. Siekia išsaugoti vaidmeniui būdingą kalbą, intonacijas, judesius kuriamose improvizacijose. Savarankiškai kuria siužetą, daineles, kostiumų detales, žaidimus. Siekia persikūnyti į veikėją vidumi ir išoriškai. Žaidžia vaidmeninius žaidimus, remdamiesi savo, draugų ir suaugusiųjų patirtimi. <p>Pažintinė-tiriamoji sritis, judesiai, dailė, tautodailė, muzika, tautosaka, literatūra, drama.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ieško naujų, neįprastų technikų ir atlikimo būdų, medžiagų. Piešia įv.plokštumoje, gamtoje, panaudoja buitines atliekas. Eksperimentuoja teptuku, atranda įvairius raiškos būdus. Pajaučia džiaugsmą štampuojant pirštu, delnu, delno šonu. Ieško būdų konstruojant iš gamtinės medžiagos ir aplinkoje esančios medžiagos, žaliavos. Ižvelgia ir pajaučia natūralių medžiagų (gintaro, medžio, odos, lino, molio, šiaudo) originalumą, taurumą, artimumą žmogui, ir dirbtinių medžiagų (plastiko, sintetikos, dirbtinio pluošto) reikalingumą. Bando intuityviai suvokti, kad tautodailė (ornamentai, saulutė-kryžius, Rūpintojėlis, tautinis kostiumas) yra tautos praeitis bei vertybių atspindys. Ieško ryškesnių lėlių, mizanscenų, nuotaikų. Domisi ką veikia teatre artistai, režisieriai, apšvietėjai, dailininkai. Tyrinėja aplinkos daiktų ritmo išgavimo galimybes (medis, stiklas, skarda). Domisi kūno judėjimu, plastika, mimika išreiškia emocijas. Taisyklingai sėdi ir stovi. Vikriai ir noriai žaidžia judrius siužetinius žaidimus, keisdamas kryptį, judėjimo tempą. Kūno judesiais ritmiškai imituoja darbo veiksmus (kala, šluoja ir pan.). Šoka lietuvių liaudies žaidimus, atpažįsta pamario krašto šokius, žaidimus pagal tarmę, temperamentą. Šoliuoja, krypuoja, šliaužia įsitikinant, kaip įvairiai gyvūnai stato pėdas judėdami. Savarankiškai tvarko žaidimų, darbo vietą. Deramai estetiškai naudojami stalo įrankiais. Tvarkingai savarankiškai apsirengia, užsiriša batų raištelius. Stengiasi dirbti bet kokį darbą su estetinė nuostata. Naudoja mišrią techniką: vaško kreideles ir spalvotus pieštukus, piešia kreida ant „aksominio“ popieriaus. Laiko rašiklį nykščiu, dviem pirštais, brėžia brūkšnius. 	<p><i>Temos siejamos su kitų kompetencijų tematika visuose amžiaus tarpsniuose.</i></p> <p>Menų savaitės.</p> <p>Atrakinsiu smuiko rakteliu muzikos skrynelę.</p> <p>Teptuko šėlionės.</p> <p>Viskas spalvota ir gražu.</p> <p>Ko nereikia dažyti?</p> <p>Galvoju ir stebiuosi: „žodis, spalvos ir gaida susilieja“...</p>

- Kopijuoja, braižo. Piešia.
- Vis taisyklingiau laiko rašiklį.
- Kerpa žirklėmis, moka taisyklingai jas laikyti.
- Saugiai naudoja žirkles, plastilino peiliukus, pagaliukus.
- Bando spalvomis išreikšti metų laikus.
- Fantazuoja piešdami ir tapydami ant sniego, smėlio.
- Spalvomis reiškia nuotaiką, veido išraišką, panaudojant pramogoms, ritualams (Užgavėnių kaukių piešimas, panaudojant kaukes persirengėlių eitynėms).
- Kerpa geometrines ir netaisyklingo kontūro formas iš perpus sulenkto popieriaus,
- Gėrasi savo karpiniais, tapatina su tautodailės „Gyvybės medžiais“, kryžiais-saulutėmis, augalų siluetais.
- Eksperimentuoja darant koliažus iš gamtinės medžiagos.
- Išmėgina vis naujas paprasčiausias dailės raiškos technikas.
- Naudoja darbelius dovanėlėms, vaidybai, žaidimams.
- Savo darbeliais puošia namų ir grupės aplinką.
- Fantazuoja kuriant sniego skulptūras. Sniego skulptūrų spalvinimas.
- Puoselėja gamtą ir grožisi ja, išpūdžius perkelia į dailės darbelius, vaidybą, muziką.
- Suvokia dorinę vaidybinio žaidimo prasmę, atskleidžia ją veikėjų veiksmis.
- Klausosi gamtos garsų (medžių ošimo, paukščių čiulbėjimo ir pan.) atkartoja savo balsais ir instrumentais.
- Įsiklauso į žmogaus kalbos, atskirų žodžių melodizingumą. Greitakalbės.
- Klausosi muzikos mokytojos ir auklėtojos atliekamų dvibalsių lietuvių liaudies dainų.
- Groja metalofonu 2-3 garsų melodijas.
- Klausosi įvairaus žanro muzikos.
- Išgauna garsus žaislais, daiktais.
- Stebi teatro vaidinimus grupėje ir kitur.
- Dalijasi išpūdžiais, išgyvenimais apie matytą vaidinimą, šokį.
- Žaidžia lietuvių liaudies žaidimus, šoka ratelius.

Metodai ir priemonės

- **žaidybinis metodas** (skatina vaikų teigiamas emocijas, padeda formuoti socialiniams įgūdžiams, natūraliu būdu sukonzentruoti dėmesį į ugdomąją veiklą);
- **praktinis metodas** (vaikams padeda per praktinę veiklą pažinti ir suprasti juos supančią aplinką);
- **žodinis metodas** (pasakojimas, pokalbis) - suteikia galimybę perduoti informaciją;
- **vaizdinis metodas** (nukreiptas į vaizdinių formavimą apie vaikus supančio pasaulio objektus ir reiškinius);
- **kūrybinis metodas** (sudaro sąlygas vaikams reikšti ir įgyvendinti savo idėjas, ieškoti savitų problemų sprendimo būdų);
- **projektų metodas** (skatina ugdymo turinio ir metodų kaitą, lanksčiai integruojant įvairias ugdymo sritis, individualizuojant ugdymą, jo turinį orientuojant į vaiko gyvenimui ir ugdymui(si) reikalingų kompetencijų plėtojimą).

Ugdymo(si) priemonės - tikslingos, veiksmingos, įvairios ir keičiamos pagal galimybę.

Įstaigoje naudojamos ugdymo priemonės:

- **priemonės pažintinei veiklai** (žaislai, plakatai, transporto priemonės, eismo ženklai, gyvūnų, paukščių paveikslėliai ir kt.);
- **vaizdinės ugdymo priemonės, formuojančios tautiškumą** (žemėlapiai, tautodailės reprodukcijų rinkiniai, smulkioji tautosaka, tautiniai kostiumai, tautinė simbolika ir kt.);
- **priemonės kalbos ugdymui** (enciklopedijos, įvairios knygos, paveikslai, žurnalai, vaikiškos knygelės, pasakų įrašai ir kt.);
- **žaidimų ir kūrybos priemonės bei medžiagos - žaidimai ir žaislai socialinių įgūdžių raidai** (siužetiniai, konstrukciniai, techniniai žaislai, LEGO, DUPLO ir kt.);
- **priemonės meniniam ugdymui** (tapymui, lipdymui, muzikavimui, vaidybai ir kt.);
- **priemonės judesių korekcijai** (kamuoliai, šokdynės, čiužiniai, lankai, ir kt.);
- **techninė įranga** (IKT: kompiuteriai, išmanioji lenta, magnetofonai, multimedija, vaizdo kameros; magnetinės lentos, kt.).

Visos priemonės, žaislai, knygos ir kt. išdėstyti taip, kad vaikams būtų prieinami, skatintų norą žaisti, veikti, ieškoti, tirti, atrasti, pažinti.

V. UGDYMO PASIEKIMAI IR VERTINIMAS

Vaiko pasiekimų vertinimas – būtina kokybiško ugdymosi proceso dalis.

Vaiko pasiekimai – tai jo gyvenime ir ugdymosi veikloje įgytos kompetencijos (vaiko vertybinės nuostatos, gebėjimai, supratimas, patirtis).

Vertinimas – tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymosi ypatumus bei daromą pažangą kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas. Vertinimas padeda pedagogams analizuoti vaiko pasiekimų kaitą.

Vaiko ugdymosi pasiekimų sritys, kurių visuma laiduoja sėkmingą vaiko asmenybės ugdymąsi.

Gerai vaiko ugdymosi pasiekimai:

- fizinio aktyvumo ir kasdieninio gyvenimo įgūdžių srityse garantuoja vaiko asmens gerovę – stiprina vaiko sveikatą, sveikos gyvensenos įgūdžius, gerina jo emocinę savijautą, tobulina vaiko judesius bei laikyseną, didina jo išvermingumą;

- savivokos ir savigarbos, emocijų suvokimo ir raiškos, savireguliacijos ir savikontrolės srityse svarbūs vaiko pasitikėjimui savimi, geranoriškumui ir empatijai, didina vaiko veiklos tikslumą, planingumą, išvermę, gebėjimą įveikti kliūtis;

- santykių su suaugusiais ir bendraamžiais srityse padeda vaikui išmokti būti greta ir kartu su kitais, lengviau prisitaikyti prie besikeičiančios aplinkos, įgyti lyderio savybių;

- sakytinės ir rašytinės kalbos srityse padeda vaikui pažinti aplinkinį pasaulį, tenkinti bendravimo ir savirealizacijos poreikį, keistis sumanymais, idėjomis, perimti tautos kultūros paveldą bei gimtosios kalbos modelį, kloja vaiko mokymosi pagrindus;

- aplinkos pažinimo srityje padeda vaikui orientuotis kasdienio gyvenimo situacijose, suprasti gamtinę ir sociokultūrinę aplinką, žadina pagarbą gyvybei, meilę gimtinei, skatina norą pažinti, mokytis;

- skaičiavimo ir matavimo srityje laiduoja vaiko mąstymo nuoseklumą, tikslumą ir lankstumą, skatina vaiko norą pažinti ryšių ir santykių tarp daiktų ir reiškinių dėsningumus bei garantuoja sėkmingesnę mokymąsi mokykloje;

- estetinio suvokimo ir meninės raiškos srityse praturtina jo vaizduotę ir emocinį pasaulį, plėtoja saviraišką bei kūrybinės veiklos galimybes, padeda atsiskleisti vaiko individualumui, unikalumui;

- iniciatyvumo ir atkaklumo srityje padeda vaikui susirasti įdomios veiklos, naujos informacijos, įveikti kliūtis ir pasiekti užsibrėžtų tikslų;

- tyrinėjimo srityje padeda stebėti, eksperimentuoti, ieškoti atsakymų į kilusius klausimus, atrasti naujus dalykus, daryti išvadas, t. y. įvaldyti savęs ir aplinkos pažinimo būdus;

- problemų sprendimo srityje padeda vaikui savarankiškai išsiaiškinti kasdienio gyvenimo ir ugdymosi problemas, rasti tinkamus jų sprendimo būdus ir patirti sėkmę;

- kūrybiškumo srityje išlaisvina vaiko vaizduotę, mąstymą, skatina originalumą bei unikalų saviraišką, prigimtinių talentų plėtojimą;

- mokėjimo mokytis srityje laiduoja mokymosi motyvą ir sėkmę, skatina aiškintis, ką jau moka, žino, ką norėtų ir kaip galėtų išmokti.

Ugdydami vaiką, siekiame, kad jis augtų orus, smalsus, bendraujantis, sveikas, kuriantis, sėkmingai besiuogdantis.

Mokykloje naudojami informacijos rinkimo apie vaiką metodai ir būdai:

- Vaiko stebėjimas natūralioje, kasdieninėje veikloje;
- Pokalbis su vaiku ir jo tėvais;
- Vaiko veiklos ir kūrybinių darbų analizė.
- Lopšelio-darželio ikimokyklinio ugdymo programoje numatyti kiekvienos ugdomos kompetencijos rodikliai bei požymiai pagal vaikų amžių, kurie bus naudojami vaikų pasiekimams bei pažangai vertinti.
- Vaikų pasiekimus vertina auklėtojos, meninio ugdymo mokytojas, logopedas.

Numatyta vaiko ugdymosi pasiekimus vertinti dukart per mokslo metus – mokslo metų pradžioje ir pabaigoje. Vertinimas padės išlaikyti ugdymosi tęstinumą, planuoti individualų darbą. *Informacija apie vaiko pasiekimus pateikiama ugdytinių tėvams individualių pokalbių, konsultacijų metu.*

Vertinant vaiko pasiekimus, laikomasi konfidencialumo principo.

Pasiekimai apie ugdymą kaupiami „Vaiko aplanke“: tai vaiko darbų pavyzdžiai, vaiko mintys, specialistų komentarai, anketos tėvams, vaiko veiklos analizė, tyrimų lentelės, nuotraukos.

Vertinimas – objektyvus ir visapusiškas, jautrus ir humaniškas, nežeidžiantis vaiko orumo, atsižvelgiantis į vaiko gebėjimus, tikėjimą savo jėgomis, atskleidžiantis ugdymo esmę.

Mokslo metų pabaigoje ugdymo rezultatai apibendrinami. Vaiko pasiekimų rezultatai padeda planuojant vaikų ugdymo(si) procesą, sudarant planus, rengiant projektus, numatant tolimesnes gaires, tikslus ir uždavinius.

VI. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACINIAI ŠALTINIAI

---

1. *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo nauja įstatymo redakcija nuo 2011-07-01;*
  2. *Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu (2014 m.).*
  3. *Valstybinė švietimo 2013–2022 metų strategija (patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. XII-745);*
  4. *Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos (2015 m.)*
  5. *Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas (2014 m.)*
  6. *Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. V- 1009 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“.*
  7. *Valstybinė švietimo 2013–2022 metų strategija (patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. XII-745).*
  8. *Ankstyvojo ugdymo vadovas (2001 m.).*
  9. *Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983.*
  10. *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo nauja įstatymo redakcija nuo 2011-07-01*
  11. *Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2006.*
  12. *Socialinių įgūdžių ugdymo vadovas. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2003.*
  13. *Etninės kultūros ugdymo metodinės rekomendacijos ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogams (mokytojo knyga)*
http://www.upc.smm.lt/naujienos/ikimokyklinis/naujiena_etno.php
  14. *Grupė - mažoji bendruomenė: ar reikalingos taisyklės visiems?*
<http://www.ikimokyklinis.lt/index.php/straipsniai/specialistams/grupe--mazoji-bendruomene-ar-reikalingos-taisykles-visiems-/4069>
-